

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. PLANSKO RAZDOBLJE

Ukupni planski period ovoga Plana je petnaest godina, dakle do 2018. godine. U ovisnosti o gospodarskim, demografskim i ostalim kretanjima u Općini, Županiji i Republici Hrvatskoj, potrebne su izrade *Izmjena i dopuna* ovoga Plana i prije tog roka. Ovim Planom predviđeno je nekoliko *planskih perioda novelacija* u okviru kojih je moguće i potrebno vršiti određene izmjene i dopune Plana kao bi se dopunili ciljevi postavljeni ovim Planom u skladu s novim saznanjima i potrebama za odgovarajućim prostorno-planskim rješenjima. Pretpostavlja se da će biti potrebno izvršiti izmjene i dopune Plana u intervalima ne dužim od pet godina. Kumuliranjem nekoliko *novelacija* i većeg broja novih saznanja, u određenom trenutku bit će potrebno izraditi i novi PPUO ne čekajući nužno završetak ovim Planom planiranog planskog perioda od petnaest godina.

3.1.2. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U okviru prostorne i gospodarske strukture Županije, razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se na slijedećem: budućoj boljoj prometnoj povezanosti sa susjednim općinama, gospodarskim planovima razvoja, zaustavljanju demografskog nazadovanja i raznim vidovima zaštite prostora u najširem smislu, a što je u skladu s postavkama županijskog prostornog plana. Vjerojatno je za očekivati, da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije će se ograničiti u okvire građevnih područja koja su smanjena u odnosu na važeću prostorno-plansku dokumentaciju.

Iz svega rečenog, za očekivati je, da će Općina barem zadržati svoju položaj u hijerarhiji Općina/Gradova Županije kako to i predviđa PP Županije. Obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, bez obzira na tijek razvoja Općine, moglo bi biti sve značajnije obzirom na veličinu Općine, te planirani tijek razvoja. Njeno sudjelovanje će se očitovati najviše kroz sudjelovanje u međunarodnom prometu, poljodjelstvu i sitnom (privatnom) gospodarstvu.

U građevinskim područjima Općine ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces građenja naselja, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Dijelom spontani procesi širenja i građenja naselja ovim se planom usmjeravaju planskim širenjem i planskom zauzimanju prostora, ujednačavanju razlika potreba za prostorom (osobito za stambenu i gospodarsku izgradnju) i stvarnih mogućnosti prostora da prihvati potrebe.

Prostornim rješenjima se u granicama prostornih mogućnosti ostvaruju pretpostavke za razvoj područja naselja Općine. Od 5 naselja u Općini tri naselja iskazuju viši stupanj urbanizacije (Drenovci, Posavski Podgajci i Rajevo Selo), a dva su obilježja nižeg stupnja urbanizacije (Račinovci i Đurići).

Plan nastoji elemente suprotnih razvojnih procesa općinskih prostora i neujednačenost razvoja prostornih cjelina, preokrenuti u smjeru osiguravanja mogućnosti za usklađeniji prostorni razvitak. U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja, koje se donose ovim Planom, odnose se na:

- određivanje područja za razvoj gospodarstva;
- planiranje rekonstrukcije postojećih prometnica, kao i planiranje izgradnje nove lokalne prometne mreže (naročito unutar planiranih proširenja građevinskog područja),
- planiranje poboljšanja infrastrukturne opremljenosti naselja u prostoru Općine (osobito izgradnje kanalizacionog sustava, izgradnje sustava plinopskrbe, poboljšanje elektroopskrbe i telekomunikacije, te vodoopskrbe i sl);
- određivanje lokacija za šport i rekreaciju među ostalim i kao dopune turističkoj djelatnosti.
- predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu s razinom središnje važnosti planirane Strategijom i Programom razvoja R. Hrvatske i PP Županije.;
- predviđanje izrade detaljnih planova uređenja (DPU) za odabrana područja određena ovim Planom ili *Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine*;

3.1.3. SUSTAV NASELJA I RAZMJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

U Općini, koja ima 7.424 stanovnika i 5 naselja, razvoj naselja slijedi geoprometna obilježja prostora Općine, pa sukladno tome, možemo izdvojiti naselja koncentrirana u središnjem dijelu Općine duž prometnica i naselja izvan ovoga sklopa naselja, kako je to već prethodno opisano. Za navedeni općinski jednostavan sustav naselja, u okviru kojega sigurno postoje određene kauzalne veze, teško je reći da je razvijen *sustav* naselja. To uglavnom zato što naselje Drenovci ima temeljne uslužne funkcije na razini lokalnog središta, a sva su ostala naselja bez središnjih funkcija osim poneke trgovine i škole.

Za uspostavljanje sustava naselja i središnjih naselja u okviru toga sustava važan je raspored uslužnih djelatnosti. Kako su sva naselja Općine usko povezana s državnom cestom D-214 i ostalim županijskim cestama, to je u Drenovcima, naselju u prostornom središtu općine i sjecištu većeg broja prometnica, koncentriran i najveći broj postojećih i planiranih funkcija.

Osnovne škole nalaze se u Drenovcima, Posavskim Podgajcima, Račinovcima i Rajevom Selu. Obzirom na demografsko stanje ne planira se veće širenje građevina u funkciji obrazovanja. Dječja ustanova nema, ali je omogućena njihova izgradnja unutar planiranog građ. područja naselja. Ambulanta opće medicine nalazi se u središnjem općinskom naselju, Drenovcima. Planirana je izgradnja ambulante u Đurićima. Za potrebe kulture nema posebno izgrađenih prostora pa se koriste škole (školski prostori, učionice, knjižnice i sl.). Crkve su izgrađene i obnovljene poslije domovinskog rata u svim naseljima.

Upravne funkcije koncentrirane su u Drenovcima u kojima je sjedište općine - funkcije lokalne samouprave i one će se zadržati na razini općinskog centra. Poštanski uredi su u Drenovcima, Podgajcima Posavskim, Račinovcima, Đurićima i Rajevom Selu. U svih pet općinskih naselja nalazi se više trgovačko-ugostiteljskih sadržaja.

Vatrogasni domovi nalaze se u Drenovcima, Đurićima, Posavskim Podgajcima, Rajevom Selu i Račinovcima. Benzinska stanica je samo jedna i nalazi se u Drenovcima. U svim naseljima Općine planira se uređenje postojećih ili proširenje športsko-rekreacijskih sadržaja za potrebe stanovnika naselja.

Uvažavajući geografske datosti, Planom je preuzet stvarni postojeći sustav hijerarhije središnjih naselja, koji je samo preciznije teorijski definiran i kategoriziran uz preporuku nadopune funkcijama središnjeg značaja pojedinih naselja Općine, u skladu s procjenama potreba s terena, i u skladu s ciljevima razvoja Općinskog prostora.

Prostornim planom uređenja određen je slijedeći sustav središnjih naselja. Naselje prvog stupnja centraliteta¹ je naselje Drenovci. Naselje je neosporno najvažnije središnje naselje Općine. Naselje ima sve potrebne sadržaje neophodne da bi se moglo svrstati u naselja prvog stupnja centraliteta: školu, ambulantu, organ uprave, poštu i trgovine općeg tipa. PP Županije naselje je svrstano u *veće lokalno središte* odnosno *manje razvojno središte*.

Naselja bez centralnog značaja su sva ostala naselja Općine. Škole nisu dovoljne da bi naselje uz trgovačke sadržaje uzdigle na razinu središnjih naselja. Iako je trgovina neosporno funkcija središnjeg značaja, ona sama po sebi danas jedva da odražava neki centralitet budući je to funkcija koju već ima skoro svako naselje.

3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVNIH PODRUČJA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVNIH PODRUČJA

Prilikom utvrđivanja građevnih područja poštivane su odredbe *Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske* (Sabor, 1997.). Ona je temeljni dokument prostornog razvoja Republike Hrvatske i pruža osnovne smjernice za planiranje koje utvrđuju cjelokupan društveni stav čuvanja i zaštite prostora. U nastavku tu je *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* (NN 50/99), koji operacionalizira stavove *Strategije*, i normira veličinu građevnog područja naselja sa 300 m² po jednom stanovniku.

¹ Naselje prvog stupnja centraliteta je naselje koje im pet središnjih funkcija: školu, ambulantu, poštu, neku ured državne uprave koji može izdati neki službeni dokument i trgovinu općeg tipa - "samoposlugu". Naselja kojima nedostaje jedna ili dvije navedene funkcije spadaju u naselja nepotpunog centraliteta.

Slijedeći parametre iz navedenih viših dokumenata prostornog uređenja pri izradi Plana težilo se optimalnom rješenju građevnih područja naselja koje će Općini osigurati razmjerno skladan prostorni i društveni razvoj, a sve u okviru zadanih parametara i ciljeva zaštite prostora i demografske revitalizacije.

Granice građevnih područja u potpunosti su proizišle iz postojeće i planirane namjene i korištenja prostora. Pri izradi granica građevnih područja poštovane su, do izvjesne razine, postojeće granice građevnih područja zacrtane do danas važećim Prostornim planom uređenja općine Drenovci, nove pojave i procesi u prostoru Općine, koji su se u međuvremenu zbili, i konačno u potpunosti preporuke *Prostornog plana Vukovarsko srijemske Županije*.

Kao dodatni čimbenik pri planiranju građevnih područja naselja uzeto je i pretpostavljeno zaustavljanje negativnih demografskih tokova, omogućavanje višeg standarda življenja i potreba novih domaćinstava. Kako se postavljeni standardi ne bi prekoračili već prilikom izrade Prijedloga Plana, građevinska područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to kao kompaktne zaokružene cjeline. Sukladno citiranim stavovima, nisu prihvaćeni zahtjevi koji su tražili uključivanje pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u građevno područje naselja, kako poradi činjenice da bi takva rješenja bitno opteretila Općinu u pogledu izgradnje komunalne infrastrukture, tako i poradi činjenice da bi takva rješenja bila presedani s nesagledivim posljedicama u kontekstu planiranja građevnih područja naselja i zaštite prostora. Površine građevinskih područja zadržane su u okviru planskih opredjeljenja, a građevinske površine naselja u okviru su očekivanih veličina građevinskih područja naselja prema Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije. Planiranje građevinskih područja temelji se na:

- procjeni demografskih kretanja stanovništva Općine u planskom razdoblju za koji se donosi ovaj Plan;
- potrebama i opravdanim zahtjevima za realizaciju gospodarskih programa razvoja,
- procjenama mogućnosti uklapanja postojećih zgrada u građevinska područja planirana ovim Planom,
- tradicijskim obilježjima građenja naselja,
- utvrđenim izgrađenim dijelovima građevinskih područja;
- obilasku terena i zahtjevima stanovnika,
- važećim građevinskim područjima na dan stupanja na snagu PPŽ Vukovarsko-srijemske.

Općinu Drenovci čini većim dijelom poljodjelski prostor koji prekida nekoliko linearnih struktura naselja. Karakteristična je veza stambene i proizvodne jedinice što će se uzeti u obzir prilikom određivanja građevinskih površina pojedinih građevinskih parcela koje su time postale nešto veće. Pretežito građevinsko područje obuhvaća zemljište građevinskih parcela do dubine od 70-80,00 metara od regulacijske linije postojeće ili planirane prometnice. Težilo se očuvanju povijesne strukture tipologije izgradnje (tamo gdje je još prepoznatljiva). Zato je bilo nužno planirati manju gustoću izgrađenosti da bi se dubljim parcelama omogućio smještaj gospodarskih zgrada i da bi se zadržao karakterističan udio voćnjaka, vrtova i gajeva uz stambenu jedinicu koji čini obris i sliku naselja. Sva naselja na području Općine imaju u određenoj mjeri očuvanu povijesnu sliku naselja, strukturu i morfologiju, te se je pri utvrđivanju građevinskih područja naselja vodilo računa ograničenjima i preporukama:

- za nove gradnje prvenstveno je uputno koristiti rezerve neizgrađena prostora unutar naselja (dijeljenjem velikih parcela, smanjenjem agrarnih dijelova okućnica, ispunom unutar blokova uz zadržavanje tradicijskih vrtova i voćnjaka između dvaju stambenih prometnica, izgradnjom praznih i "preskočenih" parcela, zamjenskom gradnjom na mjestu starih i dotrajalih kuća, itd.), a pri tome naselja ne širiti na vanjskim rubovima;
- važna proširenja građevnih područja moraju se oblikovati tako da podržavaju izvornu tipologiju sela;
- ograničiti linearno protezanje sela uz jače prometnice, koje u konačnici može rezultirati nepoželjnim spajanjem bližih susjednih naselja u nečitljivu aglomeraciju bez identiteta;
- za izdvojene gospodarske točke koje su nastale izvan naselja ("salaši" i sl.) ne treba širiti građevno područje niti dozvoliti novu gradnju budući da je riječ o specifičnom obiteljskom tipu točkaste izgradnje u agrarnom zaleđu sela, koje nikada nije generiralo nastanak novih naselja;
- sve poznate ili indicirane arheološke zone izuzete su iz građevnog područja
- nastojanje da se izbjegnju velike neprekinute površine građevinskih područja,
- nastojanje da odnos izgrađeno-neizgrađeno ne pređe odnos 1:1;
- čuvanje vrijednoga poljodjelskog zemljišta;
- čuvanje predjela zaštite kulturnog i prirodnog nasljeđa (građevine i površine za zaštitu urisane su na listovima u grafičkom dijelu plana),
- ograničenja odnosno zabranu građenja unutar zaštitnih pojasa infrastrukture.

Planom su predviđena smanjenja građevnog područja. Izvršene izmjene imale su cilj da zadovolje potrebe i zahtjeve stanovnika, a da se ipak poštuju sva ograničenja, koja proizlaze iz morfologije terena, zaštite kulturne i prirodne baštine Općine. Građevno područje za potrebe industrije i servisa određeno je temeljem stvarnih potreba. Određena su i područja za šport i rekreaciju.

Sva ograničenja, koja je bilo moguće spoznati tijekom izrade ovoga Plana, uzeta su u obzir prilikom planiranja širenja naselja. Zbog nepostojanja i nemogućnosti izrade stručnih studija, tijekom izrade ovoga plana, mnogi od ovih činitelja su uzimani u obzir djelomično - na temelju obilaska terena i podataka koje je bilo moguće tom prilikom prikupiti. Ako se prilikom provedbe ovoga plana utvrde precizna i na terenu uočljiva ograničenja, ne samo ovdje navedena nego i druga, potrebno je to zabilježiti i onemogućiti možebitnu izgradnju na takvim terenima.

U sklopu građevnog područja moguća je izgradnja (obnova):

- stambenih zgrada;
- stambeno-poslovnih zgrada (stamb. zgrade s uslužnim, obrtničkim, trgovačkim i drugim sadržajima);
- gospodarskih zgrada (obrtničke radionice, mali proizvodni pogoni ako zadovoljavaju uvjete zaštite);
- zgrada javnih namjena ili s javnim sadržajima;
- uslužnih djelatnosti (društvene, trgovačke, turističke samostalne i u kombinaciji sa stanovanjem).

Moguće je graditi ili obnavljati i prilagođivati postojeće gospodarske zgrade za obrtničke radionice i male proizvodne pogone, ako nije ugrožen život i rad ostalih stanovnika naselja i ako to uvjeti zaštite kulturne i prirodne baštine dozvoljavaju. Građevna područja za gospodarske zone određuju se za gradnju, poslovnih, servisnih, skladišnih i komunalnih objekata, građevnih pogona i pogona za preradu raznih sirovina i drugih sličnih gospodarskih objekata. Planom su predviđena smanjenja građevinskog područja. Važeće građevinske površine naselja se u cjelini smanjuju, premda se negdje i osnivaju nove (minimalno i u pravilu za potrebe proizvodnih gospodarskih funkcija). Izvršene izmjene imale su cilj zadovoljiti potrebe i zahtjeve korisnika prostora i uvažiti obvezna ograničenja koja određuju propisani uvjeti korištenja prostora, morfologija terena, zaštita kulture i prirodne baštine.

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Općina nema raznoliku i složenu namjenu prostora. Temeljna podjela prostora Općine je trojaka: prostor namijenjen za građevna područja, prostor izvan građevnih područja, te prostor prometnih i infrastrukturnih koridora. Detaljnije, građevna područja namijenjena su za: građevna područja naselja; građevna područja za gospodarsku izgradnju; građevno područje za šport i rekreaciju; građevno područje za poslovno-komunalnu namjenu građevno područje za ugostiteljsko turističku namjenu te groblja. Površine izvan građevnih područja su slijedeće: šumske površine, površine branjevina i šibljacka (privatnih i gospodarskih šuma); poljodjelske površine. Površine prometnih i komunalno-infrastrukturnih koridora: ceste i željeznica, te pojasevi energetske i ostalih infrastrukturnih vodova.

3.2.2.1 Građevna područja naselja

U sklopu ovih prostora predviđaju se građevna područja naselja za PRETEŽITO OBITELJSKU STAMBENU IZGRADNJU sa svim pratećim sadržajima, prihvatljivim u građevnim područjima naselja. To su uglavnom postojeće izgrađene površine naselja uz manja proširenja na nove površine. Iako su zauzete neke nove površine, koje nisu bile u građevnom području dosadašnjega Prostornoga plana uređenja Općine, predviđene površine građevnih područja su ukupno manje od dosadašnjih. Osim građevnoga područja za stambenu namjenu u naseljima predviđene su manje površine za mješovitu, poslovnu, kao i javnu namjenu. Većim dijelom su to postojeće građevine i namjene, dok su nove takve namjene moguće i u sklopu površina namijenjenih stanovanju.

3.2.2.2 Građevna područja za gospodarsku izgradnju

U sklopu građevnih predjela predviđenih za gospodarsku namjenu planira se izgradnja različitih pogona potrebnih komunalnom servisiranju, te građevine za proizvodne i prerađivačke gospodarske djelatnosti, koje zbog svoje namjene i veličine ne mogu biti smještene uz obiteljske zgrade i na obiteljskim građevnim parcelama. Prije izgradnje potrebno ih je opremiti potrebnom komunalnom infrastrukturom. Nisu moguće djelatnosti koje onečišćuju okoliš. U predjelima gospodarske izgradnje mogu se planirati prostori za uređenje farmi (uzgajivačko i proizvodno-prerađivačkog obilježja).

3.2.2.3 Građevna područja za groblja s mrtvačnicom

Sva se postojeća groblja zadržavaju, a predviđena su i možebitna proširenja, osim spomen groblja. Na svim grobljima dozvoljava se izgradnja nove mrtvačnice ili dogradnja ili rekonstrukcija postojeće.

3.2.2.4 Građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu

Športsko-rekreacijska namjena planirana je u svakom naselju. Uz postojeće površine predviđeni su i prostori za možebitno širenje, kako za športske terene, tako i za prateće građevine (klubovi, svlačionice, spremišta opreme i manji ugostiteljski sadržaji). Ugostiteljski, trgovački i uslužni sadržaji unutar građevina za šport i rekreaciju ne smiju zauzimati više od 20% bruto izgrađene površine zgrade osnovne namjene (športa i rekreacije). U svim građevnim područjima naseljima potrebno je urediti manja dječja igrališta.

3.2.2.5 Šumske površine (privatne i državne gospodarske šume)

Šumske površine i površine šumskoga zemljišta su visoke šume, te površine branjevina i šibljaka. Površine u privatnom vlasništvu su slabo korištene. Površine pod šumama se odnose na: šume kojima gospodari Uprava šuma Vinkovci i privatne šume. Gospodarenje šumama se vrši jednostavnom i proširenom biološkom reprodukcijom. Šume na području Vukovarsko-srijemske županije ugrožene su građenjem infrastrukturnih koridora, velikim promjenama vodnog režima (Spačvansko-Studvanska depresija) te odlaganjem komunalnog otpada na šumskom području. Zaštita šuma odnosi se posebno na cestovne koridore koji prolaze uz i kroz šumska područja te se na tim dionicama primjenjuju posebne mjere zaštite. Podržavanje višestruke uloge i funkcije šuma i šumskih površina obuhvaća:

- očuvanja i održivog razvoja svih vrsta šuma i na njima temeljenih dobara, uključujući šumske terene kao i druga područja iz kojih se crpe blagodati šuma,
- očuvati šume od ogoljavanja i preusmjeravanja na druge tipove uporabe zemlje, pod utjecajem sve većih potreba stanovništva, širenja poljodjelstva, uključujući i nedostatak odgovarajućeg nadzora šumskih požara i neodržive komercijalne šumske radove,
- održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja, te održati i povećati pošumljena područja i šumski pokrov u određenim područjima, putem očuvanja prirodnih šuma, njihove zaštite, rehabilitacije i regeneracije te akcije pošumljivanja novih i već pošumljenih područja, kao i sadnju drveća u cilju održavanja ili pak vraćanja ekološke ravnoteže,
- djelovati na očuvanju šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajobrazima - prvenstveno autohtonih šuma,
- provoditi obnavljanje vegetacije u određenim ogoljelim gospodarstvima, radi suzbijanja opustošenja i sprječavanja erozije, kao i radi drugih zaštitnih funkcija i nacionalnih programa rehabilitacije šumskih površina,
- ostvariti razvoj i jačanje šuma zasađenih u neindustrijske svrhe s ciljem održavanja ekološko prihvatljivih područja, odnosno regeneracije na odgovarajućim lokacijama,
- povećati zaštitu šuma od zagađivača, požara, nametnika, bolesti te drugih loših utjecaja čovjeka,
- istovremeno s prenamjenom šumskog zemljišta privoditi namjeni zamjenske površine.

Gospodarenje šumama vršiti će se prema šumskogospodarskoj osnovi koja se temelji na načelima biodiverziteta i obnovljivim resursima. Potrebno je razvijati sve funkcije šume u smislu njihova učinkovitijeg korištenja. Uništene šumske površine potrebno je obnoviti pošumljivanjem.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu šumskih i drugih prirodnih površina. Neće se dozvoliti neplanska izgradnja zgrada sekundarnog stanovanja uz Savu i rubna šumska područja. Gospodarske djelatnosti mogu se locirati u već formiranim područjima tih djelatnosti i tamo gdje to infrastruktura omogućava, bez zauzimanja novih površina šuma. Građenje građevina izvan građevinskog područja ograničava se tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina, građevine uz obale vodotoka i šumsko zemljište. Sprječavanje i sanaciju erozije i bujica obuhvaća i dugoročno planiranje zajedničkog rješavanja zaštite od erozija sa šumarstvom i drugim zainteresiranim grupacijama. Vegetaciju i šume pritoka Save treba očuvati zbog usporavanja erozije. Očuvanje raznolikosti krajobrazu treba temeljiti na očuvanju šuma i prirodnih oblika vodotoka, a spriječiti građenje na izloženim lokacijama u krajobrazu. Šume posebne namjene su šume namijenjene turizmu i rekreaciji te šume i dijelovi šuma za proizvodnju šumskog sjemena. Šume i dijelovi posebne namjene za znanstvena istraživanja, potrebe nastave te potrebama uređenim posebnim propisima. Šume su važan sastavni dio krajobrazu. Izraz su lokalnog vizualnog identiteta i sudjeluju u oblikovanju njegove "slike".

3.2.2.6. Poljodjelske površine

Poljodjelske površine dvojako su razvrstane - kao poljodjelske površine u širim predjelima naselja koje se koriste za intenzivno poljodjelstvo (pretežito u središnjem i južnom dijelu općine) te poljodjelske i šumske površine pretežito sjevernoga dijela općine (manje nastanjeni prostori) koji tvore svojstven *mozaik šumskih i poljodjelskih* površina. Očuvanje vrijednog poljodjelskog zemljišta i osiguranje potrebnih novih površina za razvoj gospodarstva naglašava potrebu donošenja mjera za poticanje boljeg iskorištenja građevinskog zemljišta. Do zaživljavanja tih mjera proširenja građevinskih područja za potrebe proizvodnje mogu se odobravati na temelju konkretnih programa, a ne kao ponudbene opcije. Na karti 1. *Prostori za razvoj i uređenje* razlikuju se poljodjelska tla različite kakvoće (osobito vrijedno tlo, vrijedno tlo, ostala obradiva tla i ostala poljodjelska tla).

Izgradnju izvan utvrđenih građevinskih područja na poljodjelskom zemljištu relativno najboljih bonitetnih klasa može se iznimno dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljodjelske proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih objekata u funkciji poljodjelske proizvodnje. Lociranje građevina i trasa infrastrukture planirano je koordinirano tako da se što više koriste postojeći koridori, izbjegavaju šume i vrijedno poljodjelsko zemljište, da se očuva cjelovitost prirodnih i izgrađenih struktura te omogućiti zaštita krajobraza.

3.2.3. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Red. broj	Naziv županije/općine/grada OPĆINA DRENOVCI	Oznaka	Ukupno ha	% od površine županije	stan/ha ha/stan*
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1.	Građevinska područja ukupno	GP	493,9454	0,20	15,03
	izgrađeni dio GP ukupno		286,0313		
	<i>stambena</i>		258,4946		
	<i>mješovita</i>		24,7399		
	<i>javna i društvena namjena</i>		2,7969		
	neizgrađeni dio (planirano proširenje)		207,9141		
	<i>stambena</i>		184,9100		
	<i>mješovita</i>		23,0042		
	<i>javna i društvena namjena</i>		0,0000		
1.2.	Izgrađene strukture van građ. područja ukupno		232,9411	0,10	31,87
	proizvodna	I	179,5699		
	poslovna namjena	K	4,7239		
	ugostiteljsko turistička namjena	T	2,8380		
	športsko - rekreacijska namjena	R	45,8092		
1.3.	Poljoprivredne površine ukupno	P	5849,7832	2,39*	0,79
	osobito vrijedno obradivo tlo	P1	741,0534		
	vrijedno obradivo tlo	P2	5108,7298		
1.4.	Šumske površine ukupno	Š	7848,4127	3,21*	1,06
	- gospodarske šume	Š1	7357,6143		
	- šume posebne namjene	Š2	438,5215		
	- zaštitne	Š3	52,2769		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	5568,5378	2,28*	0,75
1.6.	Vodene površine ukupno	V	0,0000	0,00*	0,00
	- vodotoci				
1.7.	Ostale površine ukupno		8,3798	0,00*	0,00
	- groblje	G	8,3798		
	Općina ukupno		20002,00	8,18*	2,69

2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština			0	0,00* 0,00
2.2.	Zaštićena graditeljska baština			471,386342	0,19* 0,06
	- povijesne graditeljske cjeline A zona zaštite			0	
	- povijesne graditeljske cjeline B zona zaštite			206,9400	
	- povijesne graditeljske cjeline K zona zaštite			264,4464	
	Općina	ukupno		471,386	0,19 0,06

ODNOS POVRŠINA GRAĐEVINSKOG PODRUČJA PREMA PROSTORNOM PLANU UREĐENJA OPĆINE DRENOVCI (1998.), DANAS IZGRAĐENOG GRAĐEVNOG PODRUČJA, PODRUČJA BRISANOG IZ GRAĐEVNOG PODRUČJA TE PODRUČJA UVRŠTENIM U GRAĐEVNO PODRUČJE OVIM PLANOM (izraženo u hektarima)

NASELJE		POVRŠINA GRAĐEVNOG PODRUČJA PREMA STAROM PLANU	IZGRAĐENO GRAĐEVNO PODRUČJE	PLANIRANO GRAĐEVNO PODRUČJE	POVRŠINA ČESTICA KOJE SU OVIM PLANOM UVRŠTENE U GRAĐEVNO PODRUČJE	UKUPNA POVRŠINA GRAĐEVNOG PODRUČJA PREMA PLANU	POVRŠINA ČESTICA KOJE SU OVIM PLANOM ISKLJUČENE IZ GRAĐEVNOG PODRUČJA
ĐURIĆI	Stambena namjena	72,6553	16,6169	9,5910	0,0000	26,2079	36,0706
	Mješovita namjena		1,9400	2,6626		4,6026	
	Proizvodna namjena		0,0000	4,6366		4,6366	
	Sport i rekreacija		1,9784	0,0000		1,9784	
	Groblje		0,3583	0,0000		0,3583	
	Velebit – stambena namjena	6,0942	1,2195	3,6756		4,8951	
UKUPNO:		78,7495	22,1130	20,5659	0,0000	42,6789	
PODGAJCI POSAVSKI	Stambena namjena	288,9115	55,3789	44,1394	0,0000	99,5183	165,6733
	Mješovita namjena		8,5662	4,0287		12,5949	
	Proizvodna namjena		0,7044	38,7113		39,4157	
	Sport i rekreacija		1,2686	0,0000		1,2686	
	Groblje		0,8943	1,6836		2,5778	
UKUPNO:		288,9115	66,8123	88,5631	32,1372	155,3754	

NASELJE		POVRŠINA GRAĐEVNOG PODRUČJA PREMA STAROM PLANU	IZGRAĐENO GRAĐEVNO PODRUČJE	PLANIRANO GRAĐEVNO PODRUČJE	POVRŠINA ČESTICA KOJE SU OVIM PLANOM UVRŠTENE U GRAĐEVNO PODRUČJE	UKUPNA POVRŠINA GRAĐEVNOG PODRUČJA PREMA PLANU	POVRŠINA ČESTICA KOJE SU OVIM PLANOM ISKLJUČENE IZ GRAĐEVNOG PODRUČJA
DRENOVCI	Stambena namjena	314,9367	80,8669	52,7761		133,6430	
	Javna i društvena namjena		2,7969	0,0000		2,7969	
	Mješovita namjena		5,7866	11,7204		17,5071	
	Proizvodna namjena		20,7299	38,6699		59,3998	
	Poslovna namjena		0,0000	0,7847		0,7847	
	Ugostiteljsko turistička namjena		0,0000	2,8380		2,8380	
	Sport i rekreacija		3,5052	0,0000		3,5052	
	Groblje		2,7850	0,0000		2,7850	
	Željeznička postaja Vrbanja – stambena namjena	8,0013	4,9212	1,5058		6,4269	
UKUPNO:	322,9380	121,3917	108,2949	45,7925	229,6867	139,0438	
RAČINOVC	Stambena namjena	189,7987	33,7792	26,2927		60,0719	
	Mješovita namjena		2,6642	3,4927		6,1569	
	Proizvodna namjena		11,6583	11,6930		23,3513	
	Poslovna namjena		0,0000	1,8520		1,8520	
	Sport i rekreacija		1,9348	34,8485		36,7833	
	Groblje		0,9778	0,4615		1,4393	
	Jamena – stambena namjena	3,1614	0,0000	2,5393		2,5393	
UKUPNO:	192,9601	51,0143	81,1798	18,3354	132,1941	79,1014	

NASELJE		POVRŠINA GRAĐEVNOG PODRUČJA PREMA STAROM PLANU	IZGRAĐENO GRAĐEVNO PODRUČJE	PLANIRANO GRAĐEVNO PODRUČJE	POVRŠINA ČESTICA KOJE SU OVIM PLANOM UVRŠTENE U GRAĐEVNO PODRUČJE	UKUPNA POVRŠINA GRAĐEVNOG PODRUČJA PREMA PLANU	POVRŠINA ČESTICA KOJE SU OVIM PLANOM ISKLJUČENE IZ GRAĐEVNOG PODRUČJA
RAJEVO SELO	Stambena namjena	188,4016	44,8262	17,4438		62,2700	
	Mješovita namjena		4,4435	1,0997		5,5431	
	Proizvodna namjena		1,2131	5,3186		6,5317	
	Sport i rekreacija		2,2738	0,0000		2,2738	
	Groblje		1,2194	0,0000		1,2194	
	Proizvodna namjena – ZIB	46,2347	46,2347	0,0000		46,2347	
	Padež – stambena namjena	107,3600	20,8859	26,9462		47,8321	
	Padež – mješovita namjena		1,3394	0,0000		1,3394	
	Padež – poslovna namjena		0,0000	2,0872		2,0872	
UKUPNO:		341,9963	122,4359	52,8954	2,0083	175,3314	168,6733
SVEUKUPNO:		1225,5554	383,7672	351,4991	98,2734	735,2664	588,5625

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Osnovna planska usmjerenja za razvitak gospodarstva naznačena su u *Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije* pa time čine jedan od elemenata za prostorno-gospodarski planski model razvitka Županije. Ipak, buduća struktura industrije na županijskoj razini, a time i na općinskoj razini trebalo bi temeljiti i na proizvodima primarne poljodjelske proizvodnje. To znači da bi buduće stremljenje trebalo usmjeriti na stavljanju vlastitog poljodjelskog prostora u funkciju industrijske proizvodnje izgrađene u vlastitom prostoru.

Sveukupne gospodarske aktivnosti odvijale su se tijekom proteklih godina u izuzetno teškim i složenim uvjetima uzrokovanim nizom ograničavajućih čimbenika, a prvenstveno ratnim okruženjem i posljedicama ratnog djelovanja. Kao rezultat ratnih razaranja na području Općine počinjene su znatne štete na opremi, mehanizaciji te na gospodarskim objektima, kao i na objektima infrastrukture te su se direktno odrazile na smanjenje gospodarske aktivnosti. Većina direktnih šteta u poduzećima sanirana je iz vlastite akumulacije, odnosno na uštrb vlastitih obrtnih sredstava, a likvidnost tvrtki bila je, i ostaje veliki problem zbog niskog stupanja iskorištenosti instaliranih kapacitete, smanjenog opsega industrijske proizvodnje, teškoća u plasmanu gotovih proizvoda i usluga i slabog obrtnog kapitala. Prometni položaj Općine dodatno omogućuje razvoj proizvodnih djelatnosti.

Program obnove gospodarstva usmjerava gospodarstvo na uspostavljanje nove strukture vlasništva i odnosa privređivanja, uvažavajući komparativne prednosti prostora i gospodarstva cijele Županije. Osposobljavanje i modernizacija postojećih objekata i kapaciteta jedan je od osnovnih zahvata koji se moraju poduzeti s ciljem oživljavanja gospodarskih aktivnosti. Posebito značajan segment oživljavanja gospodarstva je poduzetništvo kojem treba pokloniti posebnu pozornost. Preduvjet uspješnijeg razvoja gospodarstva je modernizacija prometnog sustava te obnova i izgradnja prateće infrastrukture. Obnova proizvodnih kapaciteta ne predviđa rekonstrukciju prijašnjih stanja već svođenje kapaciteta na optimalnu razinu iskorištenja. Buduća struktura gospodarstva na općinskoj razini temeljiti će se na proizvodima poljodjelske proizvodnje. To znači da bi budući razvoj trebalo usmjeriti na stavljanju vlastitog poljodjelskog prostora u funkciju industrijske proizvodnje izgrađene u vlastitom prostoru. Najvažniji procesi u razvitku poljodjelstva

odvijat će se u smjeru tržnog ustrojavanja bivših velikih poduzeća i temeljit će se na obilježjima poljodjelskog proizvodnog prostora.

Blizina industrijskih središta Županje i Vinkovaca utjecati će na gospodarski razvoj u budućnosti koji će se temeljiti na izmještanju određenih industrijskih i servisnih pogona iz industrijskih središta kao i na razvoju izdvojenih gospodarskih i servisnih jedinica u širem prostoru. Za mogući budući gospodarski razvoj Općine osigurane su ovim Planom prostorne pretpostavke kroz planiranje manjih gospodarskih područja. Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva uvjetovan je razvojem infrastrukture.

Sva perspektivna obiteljska poljodjelska gospodarstva morat će svoje poljodjelske posjede značajno povećati. Do njihovog okrupnjavanja može doći preraspodjelom velikih zemljišnih površina u državnom vlasništvu ili tako da jedan broj nestane. Veličina posjeda ovisi o broju radno sposobnih članova obitelji, o izgrađenosti i opremljenosti gospodarstva, te o namjeni proizvodnje. Javljat će se krupna ratarska, zatim stočarska i mješovita ratarsko-stočarska gospodarstva.

Najperspektivnija su ratarsko-stočarska obiteljska gospodarstva. Svako gospodarstvo morat će izuzetno pratiti tržišne zahtjeve i prema njima odrediti strukturu proizvodnje, a to znači u plodoredu imati veću zastupljenost proizvodnje stočne hrane za vlastite potrebe u okviru gospodarstva, te veću sjetvu industrijskog bilja vjerojatno na uštrb manjih sjetvenih površina pod pšenicom. Broj uvjetnih grla stoke u uzgoju trebao bi iznositi bar jedno uvjetno grlo po hektaru.

Sitnija obiteljska poljodjelska gospodarstva moraju tražiti radno intenzivnu proizvodnju kao što su povrće, voće, sitna stoka i sl. U ekonomskom pogledu treba težiti postizavanju ravnoteže između visine i količine proizvoda i troškova proizvodnje jer to osigurava najprofitabilniju proizvodnju. Da bi se ovo postiglo treba pružiti i omogućiti stručno i praktično proizvodno usavršavanje. Krupna i opremljena obiteljska poljodjelska gospodarstva u okviru svojega posjeda imaju: izgrađenu infrastrukturu, izgrađene stambene i gospodarske objekte, dobru mehanizaciju i opremu, dosta dobro praktično, proizvodno i tehnološko iskustvo, zaokruženu veličinu gospodarstva, kapacitete gospodarstva optimalizirane prema veličini gospodarstva i to veličini posjeda od 10 - 100 ha, a česti nedostatak je višak strojeva velikog radnog učinka te problemi tržišno-komercijalne naravi (nabava repromaterijala i prodaja robe po najpovoljnijim uvjetima).

Proizvodnju obiteljskih poljodjelskih gospodarstava sa proizvodnjom za vlastite potrebe, te prodaju na tržnicama i u maloprodaji svojih roba određuje: veličina posjeda od 1-10 ha, slaba opremljenost mehanizacijom i gospodarskim objektima, nedefinirana budućnost ovih gospodarstva i nedostatak ili višak mehanizacije koji nepovoljno utječu na proizvodno-ekonomske efekte. Ova gospodarstva moraju se usmjeriti ka proizvodnji radno intenzivnih kultura: voća, povrća, sitnom stočarstvu ili kooperativnoj proizvodnji za poznatog kupca. Pri tome treba težiti da po jedan član obitelji iz tih gospodarstava bude u radnom odnosu van gospodarstva radi osiguranja dopunskih prihoda.

3.3.2. TURIZAM

Potencijali turizma temelje se na prirodnim ljepotama, arheološkim lokalitetima i kulturnim dobrima te očuvanom ruralnom prostoru. Mogućnosti razvoja lovnog i ribolovnog turizma na području općine su velike. Potrebno je stoga što hitnije izraditi *Studiju o turističkim mogućnostima* u kojoj bi se:

- vrednovalo tranzitnog korisnika usluga,
- vrednovalo prometne smjerove mogućih turističkih cesta uz brojne spomenike kulture i osobite vrijednosti krajobraza,
- koristilo komparativne prednosti bogatstva prirodnih resursa za razvoj turističke djelatnosti - kompleksa hrastovih šuma, nezagađenih vodotoka i time razvoja lovnog, ribolovnog turizma i seoskog turizma,
- oblikovao turistički identitet općine i jačati promidžbenim aktivnostima turističku gravitaciju,
- istaknuo prirodne osobitosti i povijesne i druge vrijednosti (arheološke lokalitete, zaštićene šume te tradicionalne manifestacije).

Sela sa tradicijskim obilježjima pružaju mogućnost za razvoj ruralnog turizma uz isticanje značaja ekopoljodjelstva i proizvodnje zdrave hrane i tradicijskog graditeljstva.

Prirodni potencijal Općine karakterizira postojanje povoljnih prirodnih uvjeta za razvoj lovnog i seoskog turizma. Posebna turistička zona ili građevinsko područje za turističku izgradnju nije planirano. Prometni položaj Općine omogućiti će bolju razvijenost turizma. Posebno je važno sa turističkim programima istaknuti prednosti prostora za: lov, ribolov, edukacijska i orijentacijska organizirana boravišta u očuvanim šumskim zajednicama, jahanje, ...

3.3.3. LOVSTVO

Lovstvo na području Vukovarsko-srijemske županije i Općine Drenovci ima dugu tradiciju, a lovišta zauzimaju značajne površine. Lovišta ne bi smjela obuhvaćati površine naselja, niti površinu do 300 m udaljenosti od izgrađenog dijela naselja. Ovlaštenik prava lova dužan je poduzimati mjere za sprječavanje šteta od divljači, graditi i održavati lovnogospodarske objekte, održavati prosjeke i šumske čistine te održavati brojno stanje divljači u granicama kapaciteta lovišta dozvoljenog propisanog lovnogospodarskom osnovom.

Lovni turizam treba upotpuniti organiziranim obilaskom lovišta i promatranjem divljači, ugostiteljskim uslugama i specijalitetima s posebnostima obilježjima tradicionalnog kulinarstva i oživljavanjem tradicionalnih obrta. Razvoj lovnog turizma moguć je uz pravilnim gospodarenjem lovištima što osobito obuhvaća poticanje uzgoja divljači.

3.3.4. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Planom su predviđene sve pretpostavke za razvitak obrazovanja, znanosti, kulture, zdravstva i športa. Građevine i prostore društvenih djelatnosti treba što ravnomjernije rasporediti u prostoru kako bi bili dostupni svim korisnicima. Treba poticati utemeljenje općinskog kulturnog centra koji će omogućiti izravnije učešće stanovništva u umjetničkim i kulturnim događanjima. Treba omogućiti viši standard pružanja usluga te posebno organizirati sustav zbrinjavanja starijih kućanstava ravnomjernijim prostornim rasporedom zdravstvenih usluga. Treba povećati broj športskih objekata i sadržaja. Izgradnja novih ili prilagodba postojećih zgrada planira se u sklopu građevinskih područja naselja.

Planom nisu predviđena posebna mjesta, odnosno parcele kao posebne površine za izgradnju novih ili prenamjenu postojećih zgrada društvenih djelatnosti. Novi sadržaji društvenih djelatnosti smještavati će se unutar građevinskih područja na parcelama koje omogućuju kvalitetno funkcionalno i oblikovno prostorno i arhitektonsko rješenje.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Na području Općine naselja su izgrađena i planirana linearno duž prometnica – županijskih i lokalnih cesta koje su okosnice njihova rasta i razvitka. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od:

- područja posebnih uvjeta korištenja dijelova Općine,
- područja posebnih mjera uređivanja dijelova Općine,
- područja osobite zaštite dijelova Općine.

Područja posebnih uvjeta korištenja dijelova Općine, obuhvaćaju zone predviđene za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina, odnosno detaljnih planova uređenja (DPU). Planira se donošenje Detaljnog plana uređenja (DPU) za središnji dio naselja Drenovci. Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru odredit će se vremenski plan izrade navedenog detaljnog plana uređenja (DPU), kao i možebitni detaljniji planovi pojedinih manjih područja. Područja posebnih mjera uređivanja unutar Općine treba promatrati u okviru odredaba ovoga Plana, odnosno mjera uređivanja pojasa cestovnih i željezničkih prometnica, kao i način uređivanja terena unutar zaštitnih pojasa dalekovoda. Sve to se treba provoditi u sklopu važećih zakonskih propisa i standarda.

Područja osobite zaštite odnose se na režim zaštite područja prirodnog nasljeđa, koji obuhvaća zaštitu krajobraza (sve vrijedne šumske, poljodjelske i parkovne prostore) - *prirodnog, kultiviranog*, odnosno područja izrazitih prirodnih i ruralnih krajobraznih vrijednosti.

Režim zaštite područja *kulturnog nasljeđa* obuhvaća režim zaštite naselja i dijelova naselja kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti te *arheoloških zona, pojedinih arheoloških nalazišta, sakralnih, civilnih* i sličnih građevina. U nastavku, to se odnosi na režim zaštite prostornog sklopa - kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora (kontaktnog prostora) u kojemu je dotična građevina, ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala, ili su one nastale, kao jednu funkcionalnu, oblikovnu i osobito vizualnu cjelinu, odnosno sklop, u izvornom smislu.

Režim zaštite kulturnog krajobraza - područja odnosi se na osobito tradicijske ruralne, odnosno urbane strukture, kao krajobraznih vrijednosti. Kao posebna vrijednost vrednuju se vizure **NA** i vizure **SA** određenih točaka. Drugim riječima, uspostavljaju se i posebno štite kvalitetne vizure. Ciljevi očuvanja i uređenja krajobraza su prostorna, ekološka, gospodarska, socijalna i kulturna raznolikost i skladnost te očuvanje identiteta područja. Očuvanje raznolikosti krajobraza treba temeljiti na očuvanju šuma i prirodnih oblika vodotoka, a spriječiti građenje na izloženim lokacijama u krajobrazu. Prirodne krajobraze treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je karakterističan za ovo područje.

Planom je dano vrednovanje zatečenih elemenata identiteta spomenutih okoliša s prijedlogom razine zaštite, uređivanja i korištenja inventariziranih spomenika kulturno-povijesne i graditeljske baštine. Naselja i građevine inventarizirane ovim Planom prikazani su na grafičkom listu **3a Područja posebnih uvjeta korištenja** i u **Zbirnoj Tablici Nepokretnih Kulturnih Dobara Općine**, u poglavlju 3.4.2. tekstualnog dijela ovog Plana. Važan dio stroge zaštite kulturno-povijesnih građevina i ansambala tradicijskih ruralnih cjelina predstavlja zaštita neposrednog "kontaktnog prostora" oko kulturno-povijesnih struktura i građevina, koji s navedenim strukturama tvori vrijedne krajobrazne sklopove izrazitih lokalnih ambijentalnih obilježja. Granice i površine određene su na katastarskim podlogama na grafičkom listu **4 Građevinska područja naselja** na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

Koncepcija razvoja ovim Planom uključuje: povećanje gustoće izgrađenosti u naseljima, planiranje širenja naselja na način da se ograniči širenje građevinskih područja duž državnih i županijskih cesta, izgradnju gospodarskih, društvenih, zdravstvenih, rekreacijskih, servisnih i drugih građevina, očuvanje ambijentalnih vrijednosti i zaštitu identiteta krajobraza - posebno naselja. Razvoj gospodarstva i djelatnosti u prostoru određuju prioritetne djelatnosti područja kao i predodređenost prostora za razvoj određenih djelatnosti. Koncept daljnjega oblikovanja krajobraza, ruralnog oblikovanja, mora vrednovati graditeljsko nasljeđe i u najvećoj mogućoj mjeri poštovati povijesnost prostora, lokalne osobitosti, mjerilo, tradiciju i vrijedna iskustva u korištenju organizaciji i oblikovanju prostora.

Uvjeti određivanja građevinskih područja i korištenja izgrađena i neizgrađena dijela područja

Osnovne postavke ovog plana vezano za građevinska područja su slijedeće:

- građevinska područja moraju racionalno iskorištavati prostor i ne smiju se širiti duž županijskih i državnih cesta, a niti na vrijednom poljodjelskom ili šumskom zemljištu,
- građevinska područja naselja ne smiju se širiti isključivo u jednom smjeru na način da postupno teže ka prostornom povezivanju dvaju ili više naselja,
- oblik građevinskog područja naselja treba u što većoj mjeri slijediti izvorni identitet prostora naselja čuvajući cjelovitost krajobraza,
- građenje treba planirati tako da se poveća zaštita vrijednosti prostora i štedljivo gospodari resursima,
- Određivanje građevinskih područja treba temeljiti na odnosu između izgrađenih i neizgrađenih površina.

Građenje građevina izvan građevinskog područja mora biti tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina, a niti se smije planirati građenje uz obale vodotoka, uz prometnice, uz vrijedno uređeno poljodjelsko i šumsko zemljište. Građenje izvan građevinskih područja mora biti uklopljeno u krajobraz s ciljem očuvanja prirodnog prostora - konfiguracije tla, šuma, vrijednog poljodjelstvo zemljišta i vodotoka. Za takvo građenje potrebno je osigurati uvjete zaštite okoliša, posebno odvodnje otpadnih voda, zaštite voda od drugih oblika zagađivanja, zbrinjavanje otpada i drugo.

Realizaciju sustava odvodnje treba provoditi postupno sukladno količini otpadnih voda, osobitostima recipijenata te gospodarskim mogućnostima gradnje i održavanja uređaja. Gospodarski objekti koje nisu obuhvaćeni sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje. Prioritetan zadatak je izraditi dokumentaciju kojom se određuju uvjeti odvodnje otpadnih voda, prostorni obuhvat (naselja koja se na te sustave priključuju), položaj kolektora, smještaj uređaja za pročišćavanje te uvjete prihvata pročišćenih voda u odnosu na osobitosti recipijenata.

Zaštitu od voda treba provoditi rekonstrukcijom i izgradnjom obaloutvrda, regulacijskih radova i nasipa uz sve vodotoke.

Obnova ratom zahvaćenih područja obuhvaća uz otklanjanje ratnih šteta i razminiravanje te razvojnu komponentu koja osigurava napredak djelatnosti i zadovoljavajuću infrastrukturu, obnovu i reafirmaciju kulturnog i ambijentalnog identiteta te otklanjanje ranijih i novijih funkcionalnih i ekoloških nedostataka u prostoru.

Prirodni krajobraz treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je karakteristike područja. Niti jedna djelatnost ne smije trajno poremetiti prirodne režime krajobraza, a tamo gdje je oštećen treba izvršiti sanaciju. Nužno je uspostavljanje vrijednosnih odnosa između kulturnog naslijeđa i zaštićene prirode kao i odnosa svih oblika kulturnih dobara prema kulturnom krajobrazu.

Uvjeti smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru

Proizvodne funkcije - gospodarski objekti grade se unutar građevinskih područja naselja. Postojeće površine za smještaj proizvodnih funkcija - gospodarskih objekata naseljima treba intenzivno koristiti u smislu izgrađenosti prostora. Povećanja površina za potrebe smještaja gospodarskih funkcija treba planirati na temelju poznatih programa. Izvan građevinskih područja mogu se smještavati građevine sukladno zakonu i odredbama za provođenje ovog plana, a odnosi se na farme i građevine u funkciji poljodjelstva, turističke objekte sa smještajem, rekreacijske zone i sl. Gradnja farmi regulirana je s temeljnim ciljem da se ostvare optimalni uvjeti smještaja u odnosu na veličinu i tehnologiju farme te potrebnu kvalitetu života u njihovom okruženju.

Poticanjem povećanja zemljišnih posjeda treba zaustaviti degradaciju malih seoskih gospodarstava i time pokušati zaustaviti depopulaciju agrarnih prostora. Agrotehničke aktivnosti treba uskladiti sa vodnim gospodarstvom te načelima održivog korištenja zemljišta. Poticati treba proizvodnju zdrave hrane te bolje iskorištavati postojeće i privoditi svrsi zapuštene poljodjelske površine.

3.4.1. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA

Prirodne vrijednosti nekog područja kao i posebnosti i vrijednosti krajobraza zaštićuju se temeljem nekoliko važećih Zakona. Većim dijelom očuvani prirodni prostori te biološka raznolikost lokaliteta i krajobraza zaštićuje se *Zakonom o zaštiti prirode*. Kulturne povijesne i graditeljske značajke krajobraza uz prirodne elemente zaštićuju se *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* i *Zakonom o zaštiti prirode* što ovisi o zastupljenosti i očuvanosti izvornih prirodnih cjelina. Šumske površine kao jedan od bitnih prirodnih . stabilnih ekoloških sistema zaštićene su *Zakonom o zaštiti šuma* kojim se propisuje način racionalnog gospodarenja i obnove šumskih sastojina.

Prostorni plan u razradi korištenja prostora i gospodarenja prostorom ugrađuje i zaštitu pojedinih dijelova područja s posebnim mjerama zaštite i očuvanja. Do danas nisu u smislu rečenih zakona utvrđeni osnovni kriteriji za zaštitu bilo prirodnih ili kulturno povijesnih cjelina

3.4.1.1. Prijedlog za zaštitu prirodnog i krajobraznog naslijeđa

Obavljenim obilaskom područja Općine u listopadu mjesecu 2002. g. utvrđeno je da su se izvorni prirodni resursi očuvali u kompleksima nizinskih šuma uz vodotoke i u zaobalju rijeke Save. S gledišta zaštite prirode temeljem *Zakona o zaštiti prirode* zaštićeno je 1961.g. 12 starih stabala hrasta lužnjaka uz željezničku stanicu Drenovci u kategoriji *spomenika prirode*. *Zakon o zaštiti prirode* (čl.10, N.N. 30/94) definira kategoriju spomenika prirode kao pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupinu žive i nežive prirode, koji ima znanstvenu, estetsku ili kulturno povijesnu vrijednost. Spomenici prirode se dijele na geološke, geomorfološke, hidrološke i botaničke. Kriterij za zaštitu u ovoj kategoriji su; izvornosti očuvanost to jest neizmijenjenost dijela ili skupine dijelova prirode. Osnovna smjernica za očuvanje i zaštitu spomenika prirode je da nisu dopuštene radnje na samom spomeniku niti u njegovoj neposrednoj blizini, koje bi ugrozile njegova osnovna obilježja i vrijednosti.

12 starih stabala hrasta lužnjaka uz željezničku stanicu Drenovci Ova skupina stoljetnih stabala hrasta nalazi se u šumskom predjelu Radiševo u odjelu 5d uz željezničku stanicu Drenovci. Ova orijaška stabla hrasta su ostatak nekadašnjih stoljetnih šuma slavonskoga hrasta koje su ovdje bile zastupljene sve do 20. stoljeća. Skupina hrastova su danas primjerci i prava rijetkost koji podsjećaju na nekadašnje stoljetne hrastove šume Slavonije. Starost hrastova procjenjuje se na 250-300 godina. Dimenzije hrastova u prsnom promjeru se kreću od 150 –200 cm s maksimalnim visinama od 33 metra. Prvotno je zaštićeno 12 stabala i upisano u registar zaštićenih dijelova prirode pod Rg. br. 55. 1961. godine. Do danas očuvano se deset stabala. Prostor oko stabala nije obilježen i bilo bi vrijedno podrast oko hrastova očistiti te postaviti informativnu ploču s kartom područja i opisom vrijednosti i značenja tih stabala .

3.4.1.2. Zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa prostornim planom

Prostornim planom trebalo bi štiti elemente koje čine prepoznatljiv bilo prirodni ili kultivirani krajobraz. Cilj zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti pojedinog područja je da se izvorni krajobrazi očuvaju u što većoj mjeri a tamo gdje su narušene prirodne i estetske vrijednosti sanirati odgovarajućom mjerom. Za prostor općine vrijedno je planom zaštititi pojaseve šuma obuhvaćajući i livade u kategoriji:

- **osobito vrijedan predjel - prirodni -krajobraz** -nizinske šume hrasta lužnjaka uz zapadnu obalu Save te sjeverno i istočno od naselja Podgajci Posavski
- **osobito vrijedan predjel - kultivirani krajobraz**- agrarni krajobraz sa stanovima đermom i prostranim slavonskim naseljima, i
- **osobito vrijedan predjel - prirodni krajobraz** prostora uz rijeku Savu (južni dio Općine) s barama i meandrima rijeke Save, vlažnim nizinskim livadama, šumama topole i vrbe i poljskog jasena, Mjere zaštite koje se trebaju provoditi u očuvanju identiteta krajobraza su slijedeće:
 - šumske površine ne mogu se smanjivati niti prenamijeniti za druge svrhe ili potrebe,
 - izbjegavati širenja naselja tik do šuma,
 - šumama gospodariti na način da se osigura podmladak i obnova sastojina hrasta lužnjaka
 - sačuvati prirodni integritet šuma, kontinuirano poduzimati mjere za održavanje zdravstvenog stanja i njege šumskih sastojina,
 - voditi računa o regulaciji vodotoka kojim se mijenja nivo podzemnih voda i nepovoljno utječe na razvoj sastojina hrasta lužnjaka, a meliorativne kanale čistiti od raznih nakupina kao i od obraslosti drvećem i grmljem te osigurati normalan protok vode,
 - voditi računa o primjeni gnojiva i korištenju kemijskih sredstava na poljoprivrednim površinama koja indirektno onečišćuju šumska tla i vodotoke,
 - zadržati prepoznatljivu formu obradivih površina, a šumske livade kao i livade košanice kositi,
 - očuvati aleju bijelih topola (*Populus alba*) uz cestu od Rajevog Sela prema Gunji.

3.4.2. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

3.4.2.1. Zaštita kulturno povijesnih vrijednosti - identifikacija te popis kulturnih dobara

Za potrebe izrade ovog Plana izrađena je Konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra općine Drenovci. Nepokretna kulturna dobra popisana su prema vrstama i podvrstama. Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

- 1.0. povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2.0. povijesne građevine i sklopovi,
- 3.0. memorijalna područja i obilježja,
- 4.0. arheološki lokaliteti i nalazišta,
- 5.0. etnološka baština
- 6.0. krajolik ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru.

Nepokretna kulturna dobra navedena u Popisu koji slijedi, (registrirana, preventivno zaštićena i evidentirana/predložena za upis u Registar) podliježu pravima i obvezama *Zakona o zaštiti kulturnih dobara*, a ostale kulturno povijesne vrijednosti Općine, lokalnog značaja, štite se mjerama Prostornog plana. Pravni status zaštite kulturnih dobara Općine obuhvaćen je sljedećim kategorijama:

- R** kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P** preventivno zaštićeno kulturno dobro
- E/PR** evidentirano dobro/ prijedlog za upis u Registar
- ZPP** kulturno povijesne vrijednosti lokalnog značaja/ zaštita prostornim planom

Povijesne građevine koje je dosad bile upisane u Registar nepokretnih kulturnih dobara, pripadaju vrsti sakralnih građevina. Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste: civilne, gospodarske i industrijske, tehničke građevine s postrojenjima, te grobne – memorijalne građevine i obilježja. Pojedinačne građevine i sklopovi vrednovani su kategorijama: 2 (regionalnog), 3 (lokalnog) značaja. Na području općine Drenovci nema kulturnih dobara koje bi bile vrednovane kao 0 kategorija (internacionalnog značaja) ili 1 kategorija (nacionalnog značaja).

Nijedno povijesno naselje na području općine dosada nije bilo zaštićeno zakonom². Međutim, obradom terena ustanovljeno je da je na području obuhvata plana ostao očuvan manji broj povijesnih naselja seoskih obilježja koja imaju svojstva kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih, prostornih i graditeljskih struktura, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su kategorijom: 2 i 3 (regionalnog i lokalnog značenja).

Slijedom suvremenih zamisli o zaštiti nepokretnih kulturnih dobara³, uveden je i pojam kulturnog krajolika, (*cultural landscapes*) kojeg čine topografski definirana područja u kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti. Kultivirani krajolik (kao dio sveukupnog kulturnog krajolika) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Razlikujemo sljedeće vrste:

- namjerno **kreiran krajolik**, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskih razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine
- **krajolik nastao organskim putem**, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš. Razlikujemo **fosilni krajolik**, u kojem je evolucijski proces u nekom trenutku prošlosti došao do kraja i **kontinuirani krajolik** koji je zadržao djelatnu društvenu ulogu u suvremenom društvu, usko povezanu s tradicijskim načinom života. To je krajolik u kojem je evolucijski proces još uvijek u tijeku, a istovremeno još uvijek pruža materijalne dokaze svoje evolucije kroz vrijeme (poljodjelski krajolik).

TABELARNI PRIKAZ NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA OPĆINE SISTEMATIZIRAN PO VRSTAMA

1.0. DIJELOVI POVIJESNIH NASELJA

1.3.	Povijesna naselja seoskih obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.1.1.	Povijesna jezgra naselja Drenovci	ZPP	3 lokalni značaj
1.1.2.	Povijesna jezgra sela Đurići	ZPP	3 lokalni značaj
1.1.3.	Povijesna jezgra sela Račinovci	E/PR	2
1.1.4.	Povijesna jezgra Rajevo Sela	ZPP	3 lokalni značaj
1.1.5.	Povijesna jezgra sela Posavski Podgajci	ZPP	3 lokalni značaj

2.0. POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

2.1.	Stambeno gospodarski sklop (stan)	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.1.1.	Gaćarinov Stan	ZPP	3 lokalni značaj
2.1.2.	Markov Stan	ZPP	3 lokalni značaj

² Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN 1999.

³ Cultural Landscapes of Universal Value, Stuttgart, New York, UNESCO, 1995

2.2.	Crkve i kapele	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.2.1.	Župna crkva sv. Mihovila Arhandela, Drenovci	R 108	2
2.2.2.	Crkva sv. Jurja, Đurići	E/ZPP	3 lokalni značaj
2.2.3.	Grobna kapela, Đurići	ZPP	3 lokalni značaj
2.2.4.	Župna crkva rođenja sv. Ivana Krstitelja, Račinovci	R	2
2.2.5.	Grobna kapela, Račinovci	ZPP	3 lokalni značaj
2.2.6.	Župna crkva, Rajevo Selo	ZPP	3 lokalni značaj
2.2.7.	Grkokatolička crkva, Rajevo Selo	ZPP	3 lokalni značaj
2.2.8.	Parohijalna crkva sv. Prokopija, Rajevo Selo	E/ZPP	3 lokalni značaj
2.2.9.	Grobna kapela, Podgajci Posavski	ZPP	3 lokalni značaj
2.2.10.	Župna crkva Presvetog Trojstva, Posavski Podgajci	E/ZPP	3 lokalni značaj
2.2.11.	Kapela na groblju, Drenovci	ZPP	3 lokalni značaj

2.3.	Kapele poklonci i raspela	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.3.1.	Raspelo poklonac, Drenovci	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.2.	Raspelo poklonac, Drenovci	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.3.	Kapela poklonac, Drenovci	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.4.	Kapela poklonac, Đurići	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.5.	Raspelo-poklonac, Đurići	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.6.	Kapela poklonac, Račinovci	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.7.	Raspelo-poklonac, Račinovci	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.8.	Raspelo, poklonac, Rajevo Selo	PR	2
2.3.9.	Kapela poklonac Rajevo Selo -Čisto	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.10.	Kapela poklonac Rajevo Selo – Posavski Podgajci	ZPP	3 lokalni značaj
2.3.11.	Kapela poklonac, Posavski Podgajci	ZPP	3 lokalni značaj

2.4	Stambene građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.4.1	Rajevo Selo, zgrada župnog dvora	ZPP	3 lokalni značaj

3.0. MEMORIJALNA PODRUČJA I OBILJEŽJA

3.1	Groblja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
3.1.1	Švapsko groblje, Drenovci	ZPP	3 lokalni značaj
3.1.2	Mjesno groblje Račinovci	PR	2
3.1.3	Mjesno groblje, Posavski Podgajci	ZPP	3 lokalni značaj
3.1.4	Pravoslavno groblje, Rajevo selo	ZPP	3 lokalni značaj

3.2	Memorijalna područja i obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
3.2.1	Đurići, spomen grobnica boraca crnogorske brigade	E/PR	2
3.2.2	Rajevo Selo-Čisto, spomenik NOB-a i grobnica žrtava fašizmu	E/PR	2
3.2.3	Drenovci, spomenik palim borcima u središtu naselja	E/ZPP	3 lokalni značaj
3.2.4	Đurići, spomenik palim borcima u središtu naselja	E/ZPP	3 lokalni značaj
3.2.5	Posavski Podgajci, spomenik Hr. braniteljima u središtu naselja	E/ZPP	3 lokalni značaj
3.2.6	Račinovci, spomenik palim borcima u središtu naselja	E/ZPP	3 lokalni značaj
3.2.7	Rajevo Selo, spomenik palim borcima u središtu naselja	E/ZPP	3 lokalni značaj

4.0. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I NALAZIŠTA

4.1	Arheološki lokaliteti	Status zaštite	Prijedlog kategorije
4.1.1	Posavski Podgajci – nalaz ključeva, antika	E/PR	2
4.1.2	Šumanovci, lokalitet srušene kapele, srednji vijek	ZPP	3 lokalni značaj
4.1.3	Stara Drenčina, Alšan grad, srednji vijek	PR	2
4.1.4	Cerje, lokalitet srednjovjekovnog sela	ZPP	3 lokalni značaj

5.0. ETNOLOŠKA BAŠTINA

5.1	Etnološke građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
5.1.1	Drenovci, ul. V. Nazora 26, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.2	Drenovci Istrov 57, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.3	Drenovci, ul. Soljanske(?) 39, tradicijska stambena kuća	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.4	Drenovci, ul. V. Nazora 108, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.5	Drenovci, braće Radića 112, tradicijska stambena kuća	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.6	Račinovci ul. braće Radića 33, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.7	Račinovci, braće Radića 59, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.8	Račinovci, braće Radića 68 i 70, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.9	Rajevo Selo, Stjepana Radića 7, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.10	Rajevo Selo, Stjepana Radića 48, tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj
5.1.11	Posavski Podgajci, Matije Gupca 99 tradicijska stambena kuća,	E/ZPP	3 lokalni značaj

6.0. KRAJOLIK

6.1	Osobito vrijedni predjeli	Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.1.1	Dio područja Spačvanske doline	ZPP	2
6.1.2	Dolina Save	ZPP	2

ZBIRNA TABLICA NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA OPĆINE DRENOVCI

PRAVNI STATUS ZAŠTITE		OPĆINA DRENOVCI		
VRSTA KULTURNOG DOBRA	UPISANO U REGISTAR R	PREVENTIVNO ZAŠTIĆENO P	PRIJEDLOG ZA ZAŠTITU E/ PR	LOKALNI ZNAČAJ ZPP
POVIJESNA NASELJA				
MALOGRAĐSKA	0	0	0	1
SEOSKA	0	0	1	3
UKUPNO	0	0	1	4
POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI				
STAMB. GOSPODARSKI SKLOP	0	0	0	2
CRKVE I KAPELE	2	0	0	9
POKLONCI	0	0	1	10
STAMBENE GRAĐ.	0	0	0	1
UKUPNO	2	0	1	22
MEMORIJALNA PODRUČJA I OBILJEŽJA				
GROBLJA	0	0	1	3
SPOMEN OBILJEŽJA	0	0	2	5
ARHEOLOŠKI LOKALITETI I NALAZIŠTA	0	0	2	2
ETNOLOŠKE GRAĐEVINE	0	0	0	11
OSOBITO VRIJEDNI PREDJELI	0	0	0	2
UKUPNO	0	0	5	23
SVEUKUPNO	2	0	7	49

3.4.2.2. Valorizacija kulturno povijesnih vrijednosti: povijesnih naselja i građevina

Na području općine nalazi se pet naselja s kontinuitetom postojanja od kraja 17. i početka 18. stoljeća: Drenovci, Đurići, Račinovci, Rajevo Selo, Posavski Podgajci, a u novije vrijeme stambene zone formiraju se na prostorima nekadašnjih stanova (Padež). Sela kao što su Posavski Podgajci, Račinovci i Rajevo Selo smještena su u neposrednoj blizini toka rijeke Save, za razliku od Drenovaca čija je pozicija na nešto većoj udaljenosti od rijeke, na cestovnom pravcu koji iz istočne Slavonije prelazi preko Save u Bosnu i Hercegovinu.

Na području istočne Slavonije između Bosuta, virova i Save, u srednjem vijeku (13. st.) bili su posjedi koji su bili u vlasništvu obitelji Gutt-Keled. Na plodnim i povišenim gredama ljudi su krčili šume, najčešće spaljivanjem, i na tim krčevinama gradili nastambe. U 13. st. dolazi do raspada obitelji Gutt-Keled, a krajevi dolaze u posjed vlasnika Morovića. Godine 1484. Drenovci su najveće selište morovičke vlastele. Godine 1376. biskup Valentin Alsan (castrum Alsan), u Šumanovcima, pored svog kastela podiže franjevački samostan. U to se vrijeme spominje i selo Šumanovci. U Šumanovcima je 1729. godine (prema kanonskoj vizitaciji) stajala drvena crkva sv. Marije uz koju je bilo groblje i župna kuća.

Današnja naselja s obje strane rijeke Save formiraju se krajem 17. i početkom 18. st., nakon prestanka turske opasnosti, kada nestaju mnoga stara naselja. Početkom 18.st. (1702. g.) s obje strane rijeke Save se formira vojna granica, koja je trajala oko 170 godina. Preko Save su bili uspostavljeni prijelazi (najčešće skelom) za potrebe trgovine i vojske, najčešće praćeni građevinama (stražarnice i karantene). Stara sela iz predturskog razdoblja nestala su u vrijeme rata s Turcima, a stanovništvo je bilo prepolovljeno. Austrougarska vlast je urbanizirala slavonska sela, *ušorala, ili stjerala* kuće u red. Stanovnici ovih novih sela su nastala spajanjem starog stanovništva s onima koje je tu doselilo bježeći pred Turcima (Hrvati i Srbi iz Bosne).

Drenovci

Upravno središte općine, razvilo se na prometnom pravcu koji povezuje istočnu Slavoniju i Bosnu i Hercegovinu. Pripada grupi velikih sela: 1729. god. prema popisu ima 420 stanovnika, a 1785. god. 1000 stanovnika. Župa u Drenovcima uspostavlja se 1719. godine. Crkva sv. Mihaela izgrađena je na mjestu gdje je ranije stajala kapela sv. Barbare. Prvotno je crkva bila drvena da bi krajem 18. st. stanovnici počeli graditi novu zidanu. Crkva je blagoslovljena 1797. godine. U kanonskoj vizitaciji iz 1811. g. govori se o novoj zidanoj crkvi s visokim tornjem. U selu je izgrađena škola u 19. st., a vatrogasni dom početkom 20. st.

Na temelju 1. katastarske izmjere ovog područja analizirana je karakteristična prostorna organizacija sela, njegova matrica koju čini mreža ulica, parcelacija i građevna struktura. Kroz selo je tekao potok (kanal) *Drenovača* uz čije se obale u smjeru istok zapad protezala široka zelena površina. Na tu su ledinu seljaci izvodili stoku i perad. Komunikacija između dvije strane sela ostvarena je s nekoliko mostova preko potoka. Na istočnom rubu široke središnje zelene površine naselja nalazio se *Exerzier Platz* (vojno vježbalište). Na tu su površinu bile orijentirane kuće u današnjim ulicama Vladimira Nazora, Veliki Šor, *Istrev* i Franje Karamana. Tijekom 20. st. zeleni prostor je isparceliran i zaposjednut je stambenom izgradnjom i javnim građevinama (školom). Dominantna građevina sela je župna crkva sv. Mihovila, pored koje se nalazila stara škola (zgrada se danas rekonstruirala za mjesnu knjižnicu). Na sjevernom ulazu u naselje nalazi se groblje, a s druge strane ceste poklonac. Tradicionalna građevna struktura očuvana je u većoj mjeri u ulicama: Toljani, V. Nazora, Braće Radića, Veliki Šor, *Istrov*, Franje Karamana.

Vrednovanje: U središnjem dijelu naselja očuvana je tradicionalna matrica i u većim potezima tradicijska arhitektura. Naselje ima sva karakteristična obilježja tipa slavonskog ušorenog sela. Zbog vrijednosti krajolika kojem pripada (Spačvanska dolina) i bez većih konfliktnih novogradnji koje bi mogle narušiti njegove regionalne specifičnosti, ono je vrednovano kao kulturno dobro **regionalnog značaja**. Određena je zona zaštite središnjeg dijela naselja i kontaktne zone, te zona zaštite ekspozicije naselja. Cijelo naselje vrednovano je kao naselje 3. kategorije (lokalni značaj).

Smjernice: U utvrđenim zonama zaštite treba maksimalno održavati i obnavljati povijesnu građevnu strukturu, a sve novogradnje (interpolacije) projektirati na načelu uspostave harmonije s obilježjima matrice i oblikovnim karakteristikama arhitekture. U planiranju novih građevnih područja maksimalno uvažiti postojeću matricu. Kod svake nove izgradnje poštivati tradicionalni izgled ulice, njezinu sliku, karakteristični profil, građevnu liniju, visinu izgradnje i način postavljanja stambene građevine na parceli. Zadržati karakteristični presjek ulice: cesta s kanalima sa strane, travnjacima i drvoredom te nogostupima uz samu građevnu (regulacijsku) liniju. U zelenom pojasu ulice održavati ili ponovo uspostaviti bjelogorične drvorede (orah, kesten, lipa), a nikako ne saditi crnogoricu niti predviđati bilo kakvu gradnju. Novu izgradnju projektirati na načelu uspostave sklada s povijesnom matricom. Poštivati građevnu liniju te prizemnu (u iznimnim slučajevima najviše dvokatnu visinu stambenih zgrada) postavljenih prednjim pročeljem na regulacijsku liniju, a bočnim pročeljem uz susjednu među. Ulaz u dvorište oblikovati zidanom ogradom i kolnom vežom. Radi uspostavljanja kvalitetnijeg urbanističkog i ambijentalnog stanja u središtu naselja, u kojem ima i urbanistički konfliktnih situacija, predlaže se izrada *Detaljnog plana uređenja* središta naselja, kao i uspostava središnje zelene površine naselja, u vidu parka ili igrališta, s uređenjem korita potoka.

Đurići

Naselje pripada kategoriji manjih sela. Razvilo se kao linijsko naselje; obostrano uz cestu gusto su nanizane parcele izdužena oblika, sa užom stranom prema ulici. Glavna ulica ima karakteristični izgled, s obostranim zelenim pojasom na kojem su uglavnom zasađene voćke, pretežito orah. Na ulazu u selo iz smjera Drenovaca je manje proširenje s kapelom pokloncem, a na zapadnom kraju sela nalazi se groblje i kapela poklonac uz cestu. Uz staru školu očuvane su tradicijske zgrade u ulici Matije Gupca sa kućnim brojevima: 14, 29, 33, 63, 65, 77, 78, 81, 86, 102, 108, 110, 119, 121, 155.

Vrednovanje: selo ima sve karakteristike tipa slavonskog sela, očuvanu matricu, karakterističnu građevnu strukturu, a nova izgradnja u većoj mjeri slijedi tradicionalni obrazac građenja. Uz uske i dugačke parcele pojavljuju se i šire, gdje se kuća smještava dužim pročeljem uz ulicu. Posebne vrijednosti u naselju su slikoviti poklonci. Cijelo naselje vrednovano je kao naselje 3. kategorije (lokalni značaj).

Smjernice: Treba svakako očuvati karakterističnu matricu i obrazac građenja. Zadržati karakteristični profil ulice: cesta s kanalima sa obje strane, travnjacima i drvoredom te nogostupima uz samu građevnu (regulacijsku) liniju. U zelenom pojasu ulice održavati ili ponovo zasadići bjelogorične drvorede (orah, kesten, lipa), a nikako ne saditi crnogoricu niti predviđati bilo kakvu gradnju. Novu izgradnju projektirati na načelu uspostave sklada s povijesnom matricom. Poštivati građevnu liniju te prizemnu (u iznimnim slučajevima najviše jednokatnu) visinu stambenih kuća postavljenih dužim (prednjim) pročeljem na regulacijsku liniju, a

bočnim pročeljem uz susjednu među. Ulaz u dvorište oblikovati zidanom ogradom i kolnom vežom uz kuću Novu izgradnju projektirati na načelu uspostave sklada s povijesnom matricom. Na zapadnoj strani sela građevno područje završiti svakako prije groblja.

Rajevo Selo

Naselje ulazi u kategoriju većih sela (prema popisu stanovnika iz 1785. selo je imalo 450 stanovnika), razvijene ulične matrice gdje glavna ulica (Zrinskih i Frankopana) slijedi tok rijeke Save. Na sjevernom kraju sela smješteno je pravoslavno groblje, a na južnom vrlo lijep primjer poklonca uz cestu. Na glavnu ulicu se vežu dvije okomite ulice (Stjepana Radića i Vladimira Nazora). S jugoistočne strane naselja smješteno je mjesno groblje s grobnom kapelom. Iza crkve, na samoj obali Save, nalazio se u 19. stoljeću *Markt Platz* (trokutasti trg) s dvije veće zidane građevine: stražarnicom i karantenom. U stražarnici se neko vrijeme održavala i škola. Takva je situacija zatečena na 1. katastarskoj izmjeri ovog područja iz 1858. godine. Dominantne građevine sela su svakako župna rimokatoolička, parohijska i grkokatolička crkva, čija je župa osnovana 1911. godine. Nasuprot župne crkve sv. Ilije Proroka, sagrađene 1805. godine, smješten je župni dvor s gospodarskim zgradama na velikoj parceli, dužim pročeljem orijentiran prema ulici. Sagrađen je 1825. godine kao prizemnica s visokim kasnobaroknim dvostrešnim krovom, a prozorski otvori na uličnom pročelju su novijeg datuma. Uz crkvu je smještena nova zgrada škole. Nešto sjevernije, u istoj ulici, je parohijska crkva sv. Ilije. Oštećena je u Domovinskom ratu, i nije u korištenju. U ulici Vladimira Nazora nalazi se grkokatolička crkva. Među najvrednije tradicijske građevine ubrajaju se zgrade u ulici Zrinsko Frankopanskoj sa kućnim brojevima: 16, 22, 26, 33, 37, 39, 56, 92; te zgrade u ulici .S. Radića sa kućnim brojevima: 36, 49, 51, 82.

Vrednovanje: selo ima sve karakteristike tipa slavonskog ušorenog sela, očuvanu matricu, karakterističnu građevnu strukturu, novu izgradnju koja u većoj mjeri slijedi tradicionalni obrazac građenja, izuzev na krajevima ulica. Uz uske i dugačke parcele pojavljuju se i šire, gdje se kuća smještava dužim pročeljem uz ulicu. Posebne vrijednosti u naselju su slikoviti poklonci, crkve i vrlo kvalitetni primjeri tradicijske arhitekture, kao što je okućnica u Ulici Zrinskih i Frankopana sa kućnim brojem 92. Cijelo naselje vrednovano je kao naselje 3. kategorije (lokalni značaj).

Smjernice: Očuvati karakterističnu matricu i obrazac građenja. Razmotriti mogućnost formiranja trga na nekadašnjoj lokaciji, prijelazu preko Save. Zadržati karakteristični profil ulice: cesta s kanalima sa strane, travnjacima i drvoredom te nogostupima uz samu građevnu (regulacijsku) liniju. U zelenom pojasu ulice održavati ili ponovo uspostaviti bjelogorične drvorede (orah, kesten, lipa), a nikako ne saditi crnogoricu niti predviđati bilo kakvu gradnju. Novu izgradnju projektirati na načelu uspostave sklada s povijesnom matricom. Poštivati građevnu liniju, prizemnu (u iznimnim slučajevima najviše jednokatnu) visinu stambenih kuća postavljenih dužim (prednjim) pročeljem na regulacijsku liniju, a bočnim pročeljem uz susjednu među. Ulaz u dvorište oblikovati zidanom ogradom i kolnom vežom uz kuću. Na sjevernoj strani sela građevno područje ne širiti dalje od starog pravoslavnog groblja.

Račinovci

Naselje pripada kategoriji velikih sela (prema popisu stanovnika iz 1785. selo ima 586 stanovnika) razvijene matrice naselja. Osnovu sela čini mreža ulica, koje se pružaju približno paralelno sa smjerom glavne cestovne komunikacije - ulice Braće Radića. Središte sela formirano je u blizini župne crkve sv. Ivana Krstitelja, gdje su smješteni javni sadržaji kao što je škola, trgovina. Ulazi u selo s južne i zapadne strane naglašeni su kapelicama pokloncima. Među najkvalitetnije tradicijske zgrade sa okućnicom ubrajaju se one u ulici Braće Radića sa kućnim brojem 9, 19, 27, 29, 30, 31, 33, 39, 41, 52, 54, 56, 60, 66, 68, 70, 73, 75.; ulici Ante Starčevića kućni broj 10, 12, 16, 25, 27, 39, 58, 61, 62, 71, 91.; ulici Vladimira Nazora kućni broj 29, 43, 51, 53.; ulici M. Markovića kućni broj 6, 11, 13, 33.; Grobnoj ulici na kućnim brojevima 4, 12, 16, 21 i 27. Na zapadnom rubu naselja smješteno je groblje sa karakterističnim drvenim nadgrobim križevima, različito oblikovanim za muške i ženske pokojnike.

Vrednovanje: selo ima sve karakteristike tipa slavonskog sela, očuvanu matricu, karakterističnu građevnu strukturu, novu izgradnju koja u većoj mjeri slijedi tradicionalni obrazac građenja, izuzev na krajevima ulica. Uz uske i dugačke parcele pojavljuju se i šire, gdje se kuća smještava dužim pročeljem uz ulicu. Posebne vrijednosti u naselju su slikoviti poklonci, župna crkva i vrlo kvalitetni primjeri tradicijske arhitekture, kao što je okućnica u Ulici A. Starčevića br. 71. Glavne ulice imaju karakteristični široki profil s obostranim zelenilom, gdje su nekad bili zasađeni orasi i voćke, a danas je tu crnogorica koja je netipična za ove prostore. Cijelo naselje vrednovano je kao naselje 2. kategorije (regionalni značaj).

Smjernice: Očuvati karakterističnu matricu i obrazac građenja. Zadržati karakteristični profil ulice: cesta s kanalima sa strane, travnjacima i drvoredom te nogostupima uz samu građevnu liniju. U zelenom pojasu ulice održavati ili ponovo zasaditi bjelogorične drvorede (orah, kesten, lipa) a nikako ne saditi crnogoricu niti predviđati bilo kakvu gradnju. Novu izgradnju projektirati na načelu uspostave sklada s povijesnom matricom. Poštivati građevnu liniju, prizemnu (u iznimnim slučajevima najviše jednokatnu visinu stambenih kuća) postavljenih okomito ili ovisno o mikrolokaciji, paralelno) na građevnu liniju, i uz uzdužnu susjednu među. Ulaz u dvorište oblikovati zidanom ogradom i kolnom vežom uz kuću.

Posavski Podgajci

Naselje pripada kategoriji velikih sela (prema popisu stanovnika iz 1785. selo ima 493 stanovnika), linearnog je tipa, s ulicama Vladimira Nazora, Braće Radića i Savskom, koje se spajaju s glavnom ulicom – ulicom Matije Gupca. U središtu naselja smještena je župna crkva Presvetog Trojstva, izgrađena 1851. godine u neoklasicističkom stilu. Među najvrednije primjere tradicijskih zgrada sa okućnicama ubrajaju se one u ulici Matije Gupca sa kućnim brojem 39, 58, 67, 72, 79, 82, 84, 91, 93, 95, 97, 99, 109, 111, 120, 129, 131, 135, 138, 143, 144, 156, 164, 177, 179, 199, 200, 206, 207. Na početku sela nalazi se groblje s kapelom građenom 1907. godine, a na sjevernom rubu sela je poklonac iz 1852. godine.

Vrednovanje: selo ima sve karakteristike tipa slavonskog ušorenog sela, očuvanu uličnu matricu, karakterističnu građevnu strukturu, novu izgradnju koja u većoj mjeri slijedi tradicionalni obrazac građenja, izuzev na krajevima ulica. Uz uske i dugačke parcele pojavljuju se i šire, gdje se kuća smještava dužim pročeljem na regulacijskoj liniji. Posebne vrijednosti u naselju su slikoviti poklonci obično smješteni na raskrižjima, crkva i vrlo kvalitetni primjeri tradicijske arhitekture, kao što je ona u ulici Matije Gupca br. 99. Cijelo naselje je vrednovano kao naselje 3. kategorije (lokalni značaj).

Smjernice: Očuvati karakterističnu matricu i obrazac građenja. Zadržati karakteristični profil ulice: cesta s kanalima sa strane, travnjacima i drvoredom te nogostupima uz samu građevnu (regulacijsku) liniju. U zelenom pojasu ulice održavati ili ponovo zasaditi bjelogorične drvorede (orah, kesten, lipa), a nikako ne saditi crnogoricu niti predviđati bilo kakvu gradnju. Novu izgradnju projektirati na načelu uspostave sklada s povijesnom matricom. Poštivati građevnu liniju, prizemnu (u iznimnim slučajevima najviše jednokatnu) visinu stambenih kuća, postavljenih okomito (ili nekada i paralelno) na regulacijsku liniju, i uz uzdužnu susjednu među. Ulaz u dvorište oblikovati zidanom ogradom i kolnom vežom uz kuću.

3.4.2.3. Opće mjere i uvjeti zaštite kulturnih dobara

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak općine i županije. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije,
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih pokloncima),
- očuvanje dijelova tradicionalnih nasebinskih cjelina (sela, stanova) u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevnom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito kuća i slikovitih gospodarskih građevina, kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, stanova, potoka i sl. od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale potoka, rukavci vodotoka, šume, kultivirani krajolik, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini,
- očuvanje, istraživanje i prezentaciju arheoloških nalaza i lokaliteta, značajnih ne samo za povijest naselja, već i šire.

3.4.2.4. Uvjeti zaštite povijesnih naselja

Mjere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja, određene su prema zonama zaštite i klasifikaciji povijesnih građevina - kulturnih dobara, koje se zaštićuju na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Mjerama zaštite utvrđuju se režimi i oblici intervencija u pojedinim zonama i za pojedine građevine.

Na kartografskom prikazu Kulturna baština u mj. 1:25000 i Prikazu građevinskih područja u mj. 1:5000, ucrtane su građevine i cjeline kulturno povijesnih vrijednosti koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara, ali i temeljem Prostornog plana uređenja. Ovom odredbom obuhvaćene su slijedeća povijesna naselja (samo njihovi dijelovi u vidu povijesnih jezgri ili izdvojenih prostornih cjelina): **povijesna jezgra naselja: Drenovci, Đurići, Račinovci, Rajevo Selo, Posavski Podgajci**. Svako od navedenih naselja je ovisno o stanju očuvanosti tradicijske arhitekture, prostornih odnosa i kvalitete neposrednog okruženja vrednovano je kategorijama 2 i 3 (regionalnog i lokalnog značaja). Osim osnovne evidencije, potrebna je detaljna inventarizacija s obzirom na građevnu strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu, koju čini mreža putova (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja, planirati na način kojim bi se zadržala homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih cesta čime dolazi do linearnog spajanja naselja. U planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip i karakter naselja. Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

3.4.2.5. Režimi zaštite unutar zona zaštite naselja

Za sve građevinske zahvate na građevinama i u prostoru povijesne jezgre navedenih naselja, označene na kartografskom prikazu kao B zona (2. stupanj) i kontaktna zona (3. stupanj) zaštite u postupku ishoda lokacijske dozvole treba ishoditi posebne uvjete Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku. Na povijesnim građevinama (tradicijskim kućama, stambenim i gospodarskim zgradama) koje su nositelji identiteta naselja potrebni su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije. Gospodarske građevine, ukoliko nisu više u izvornoj namjeni moguće je prilagoditi novim zahtjevima, bilo stanovanja ili neke djelatnosti koja se može odvijati u zadanim gabaritima građevine. Unutar zone zaštite povijesnih struktura nalaze se tradicijske građevine: stambene i gospodarske za koje podrazumijeva režim intervencija koji uključuje: održavanje, sanaciju, rekonstrukciju i prenamjenu. Tradicijske građevine moguće je prilagoditi suvremenim stambenim funkcijama, uz očuvanje njihovog vanjskog izgleda. U kontaktnoj zoni povijesne jezgre, u okviru granice naselja, moguća je nova gradnja uz uvjet da ona poštuje oblike i urbanističke obrasce tradicijske arhitekture. Od općih konzervatorsko urbanističkih uvjeta propisuju se slijedeći:

- zadržati karakterističan profil ulice koju čini cesta s kanalima sa strane, travnjacima s drvoredom i nogostupom uz samu građevnu liniju
- u zelenom pojasu ulice ne dopušta se nikakva izgradnja, već tradicionalni bjelogorični drvoredi (orah, kesten, lipa) a nikako crnogorični
- svaku novogradnju kuće locirati na tradicionalnoj regulacijskoj liniji i uz uzdužnu susjednu među
- uz ulicu postaviti zidanu ogradu s kolnom vežom
- uličnu rasvjetu riješiti na tradicionalan način: postavljanjem svjetiljki na ulična pročelja kuća, ili na drvene stupove (bandere)

Prilikom izdavanja lokacijske dozvole za svaku novu izgradnju u ovim zonama potrebno je od Uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine ishoditi posebne uvjete građenja. Građevinska dozvola za ove građevinske zahvate u ovoj zoni ne može se izdati ukoliko nisu zadovoljeni posebni uvjeti. Isto se odnosi i na sve zahvate rekonstrukcije i sanacije prenamjene i dogradnje postojećih građevina.

U kontaktnim zonama nove građevine moguće je planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše kvalitetni postojeći ambijenti i vizure na njih. Svaka nova gradnja u okviru kontaktne zone povijesnih struktura trebala bi polaziti s pretpostavke stvaranja harmonične slike s njom. To znači da se pri dimenzioniranju volumena, korištenju materijala završne obrade mora voditi briga o kontekstu. Neprihvatljivi su volumeni nove gradnje, koji bi onemogućili vizuru na crkve i kapele, a svojim položajem, funkcijom, materijalom završne obrade i koloritom unijeli nesklad te stvorili prostorni i oblikovni konflikt.

U područjima zaštite krajolika koje su ujedno zone ekspozicije naselja ne dozvoljava se nikakva nova izgradnja, jer bi se time narušile prostorne i šire ambijentalne vrijednosti bilo čitavog naselja ili njegove povijesne jezgre. Područja označena kao ozelenjene i pejzažne površine **treba i nadalje održavati u toj namjeni**, budući da su značajne kao prostori ekspozicije povijesnog naselja.

3.4.2.6. Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova izvan naselja

Označene su prema klasifikaciji i tipologiji na kartografskom prikazu Kulturna baština u mj. 1:25.000, a one koje se nalaze izvan prostora povijesne cjeline označene su i na karti (planu građevinskih područja) 1:5000. U zoni stroge zaštite, mogući su zahvati sanacije, rekonstrukcije i održavanja, dok se u kontaktnim zonama, uglavnom pejzažnog karaktera koje su ujedno i zone njihove ekspozicije, isključuje mogućnost građenja. To se osobito odnosi na crkve, kapele, poklonce i građevine (stambene i gospodarske) etnološke vrijednosti. Osim definiranja režima zaštite prema određenim zonama, predviđaju se smjernice i mjere za zahvate na graditeljskoj baštini, kako bi se zaštitila od daljnjeg propadanja i degradiranja arhitektonskih i stilskih vrijednosti, te uključila u suvremeni život. Od općih intervencija na građevinama, s obzirom na njihovu visoku spomeničku vrijednost kao kulturne baštine, osobito: crkve, kapele, tradicijske stambene i gospodarske građevine, predviđaju se: konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija. Svi građevinski radovi uključujući i redovito održavanje, na građevinama upisanim u Registar kulturnih dobara moraju se provoditi uz suglasnost i konzervatorski nadzor Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Stanovi Karakteristični su nasebinski oblik kulturne regije i zaštićenog krajolika Spačvanske doline. Iako ih je mali broj koji posjeduju povijesnu i etnološku vrijednost, treba ih održavati u svim njihovim karakterističnim elementima: okućnice sa stambenom i gospodarskom zgradom uz koje je u pravilu i đeram.

Crkve i kapele označene su na Karti kulturne baštine u mj. 1:25.000. U slučaju kad se nalaze izvan povijesnih naselja, u neposrednoj okolini navedenih građevina, u zoni njihove ekspozicije nije moguća gradnja. Pod najmanjim područjem zaštite smatra se njihova parcela. U njihovom neposrednom okruženju - kontaktnoj zoni nije moguća nova gradnja ni zahvati kojima bi se narušili prostorni odnosi, tj. zaklonili ili umanjili vidici i kvalitetne vizure. Svetište Šumanovci spominje se još od polovice 1373. g. kada je na tom mjestu izgrađen franjevački samostan i crkva po odobrenju pape Grgura XI. Obje građevine srušene su za vrijeme turske najezde. Danas se tamo nalazi manja kapelica kao sjećanje na taj prostor koji i danas predstavlja svetište koje pohodi veliki broj ljudi iz Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine.

3.4.2.7. Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Arheološki lokaliteti označeni su približnom lokacijom na karti Kulturne baštine 1:25.000. Radi njihove identifikacije potrebno je obaviti detaljno kartiranje i dokumentiranje, na temelju istražnih radova i rekognosciranja. Na svim rekognosciranim područjima, prije građevinskih zahvata izgradnje infrastrukture ili drugih objekata, treba provesti arheološke istražne radove, sondiranja, radi utvrđivanja daljnjeg postupka. U postupku ishoda lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja.

3.4.2.8. Mjere zaštite memorijalnih područja (grobља)

Značajne ambijentalne cjeline **mjesnih grobља** u Račinovcima, Rajevom Selu, Đurićima, Posavskim Podgajcima kao i švapsko groblje u Drenovcima, pravoslavno groblje u Posavskim Podgajcima s očuvanim starim nadgrobni spomenicima i križevima; treba održavati i čuvati u okviru prostorne organizacije i karakteristične plastike nadgrobni obilježja. Potrebe za širenjem grobља, rješavati u zoni njegove manje ekspozicije (iza staroga), uz očuvanje intaktnosti postojećeg.

3.4.2.9. Mjere zaštite kulturnog krajolika

U područjima kultiviranog i prirodnog krajolika nije moguća nova gradnja, kako bi se očuvale vrijedne vizure na povijesne građevine i naselja i ne bi umanjila njihove temeljne vrijednosti.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

U okviru Općine uspostavljen je složen sustav infrastrukture. Prometni i elektroenergetski sustav dva su sustava koji su razmjerno najznačajnije fizički i vizualno prisutni u prostoru. Ostale sustave, u smislu prostornih posljedica možemo smatrati manje važnim.

3.5.1.1. Cestovni promet

Cestovni promet u Općini planiran je na tri razine i to na: državnoj razini, na županijskoj razini i na lokalnoj, općinskoj razini. Prometni sustav na državnoj razini određen je *Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Navedenim dokumentima određeni su glavni smjerovi cestovnih komunikacija u Republici Hrvatskoj, a temeljem toga uvršteni su u *Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske* (NN br. 139/99) koja je odredila i prioritete prema značenju pojedinog cestovnog smjera u cestovnoj mreži.

Postojeća cestovna mreža dijelom je nastala na trasama postojećih makadamskih cesta, a modernizacija se svodila na polaganje asfaltnih slojeva na postojeću podlogu. Nepovoljno stanje pogoršala su ratna razaranja cestovne mreže i pratećih građevina te prometno preopterećenje prometnica. Glavni cestovni prometni smjer čini državna cesta D-214 i poprečne županijske ceste priključene na državnu cestu. Sukladno gospodarsko-razvojnim, strateško-sigurnosnim, demografskim i ostalim interesima, razvoj cestovne mreže treba omogućiti višu razinu prometne usluge u povezivanju svih područja. Neposredne mjere građenja su modernizacija i rekonstrukcija i proširenje postojeće mreže cesta poboljšanjem horizontalnih i vertikalnih elemenata ceste i pojačanjem kolničke konstrukcije te redovito i pravovremeno održavanje, zimska služba i prevencija u cilju najmanje zadržavanja postojećeg, odnosno povećanja razine kvalitete izgrađene cestovne mreže.

Na području Općine nalazi se samo jedna državna prometnica i to D-214 koja prolazi kroz naselje Posavski Podgajci i vodi do cestovnog graničnog prijelaza u Gunji prema Bosni i Hercegovini. Kod spoja ove prometnice sa lokalnom cestom L-46054 Planom je predviđena je njena korekcija u vidu "treće stranice trokuta" kako bi se izbjegao dosta oštar zavoj ove prometnice prema jugu kod spoja sa županijskom prometnicom Ž-4232.

Kako je navedeno u prvom poglavlju, prostorom Općine prolazi pet županijskih prometnica i to:

- Ž 4172 - Mirkovci (D46) - Privlaka - Otok - Vrbanja - Gunja (D214)
- Ž 4229 - Bošnjaci (D214) - Ž4172 /*prolazi samim rubom Općine*/
- Ž 4230 - D214 - Soljani - Strošinci - GP Strošinci (gr. SiCG)
- Ž 4231 - Ž4172 - Đurići - Račinovci - Ž4230
- Ž 4232 - Rajevo Selo - D214

Prometni sustav cesta na lokalnoj razini sastoji se od slijedećih prometnica:

- L-46050 (Ž4229 - Gunja (Ž4172))
- L-46053 (Rajevo Selo (Ž4232) - Gunja (D214))
- L-46054 (D214 - Ž4172)
- L-46055 (Soljani (Ž4230) - Drenovci (Ž4172))
- L-46056 (Drenovci (L46055) - Đurići (Ž4231))
- L-46057 (Račinovci (Ž4231) - gr. SiCG)

Prostornim planom uređenja općine Drenovci predviđeno je nekoliko manjih korekcija postojećih županijskih i lokalnih prometnica te poboljšanje nekoliko postojećih nerazvrstanih poljskih putova. Zasižno da je najvažnija predviđena rekonstrukcija (osim prije spomenute D-214) postojeće prometnice koja bi spajala željezničku stanicu u Drenovcima sa križanjem županijskih prometnica Ž-4172 i Ž-4231. Nadalje tu je i planirani spoj županijske prometnice Ž-4230 koja ima trasu sjeverno od Općinskog područja i spajala bi se u smjeru sjever-jug sa Ž-4231 na samom jugu Općine. Planiran je granični cestovni prijelazi Račinovci - Jamena (SiCG) uz postojeći Gunja - Brčko (BiH).

Na razini lokalne cestovne mreže ponajprije treba planirati modernizaciju i tehničko opremanje cesta, gradnju nogostupa u naseljima i biciklističkih staza, uređenje pješačkih prijelaza na križanjima, a sve u skladu s očekivanim budućim intenzitetom prometa. Pješačke i biciklističke staze treba graditi tako da se omogući kvalitetno povezivanje svih dijelova naselja, a posebno dostupnost javnim zgradama – upravi, obrazovanju, zdravlju, crkvama, grobljima i športskim građevinama te putničkim stanicama autobusa i željeznice.

3.5.1.2. Željeznički promet

Prometni sustav na državnoj razini određen je *Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Navedenim dokumentima su određeni glavni smjerovi i željezničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj, a temeljem toga izvršeni su u *Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske* (NN br. 139/99) koja je odredila i prioritete po značenju u željezničkoj mreži pojedinog željezničkog smjera. Prostorom Općine prolazi željeznička pruga iz smjera Vrbanje prema međunarodnom graničnom prijelazu na jugu prema Bosni i Hercegovini, koji se nalazi u Općini Gunja. Na području Općine Drenovci nalazi se željeznička stanica **Stari Drenovci** sa carinskim željezničkim prijelazom. Planira se ukidanje cestovnog prijelaza u nivou i izgradnja nadvožnjaka na L46054, kao i na Ž4230 kod željezničke postaje Vrbanja.

3.5.1.3. Pošta i telekomunikacije

Na području Općine postoje četiri poštanska ureda i to u naseljima Drenovci, Rajevo Selo, Posavski Podgajci i Račinovci. Ne planira se proširivanje poštanskog sustava u Općini. Poštanski sandučići nalaze se u svim naseljima Općine.

Sustav telekomunikacija dosegao primjerenu razinu koja omogućuje kvalitetno uključanje u europske i svjetske sustave, a TKC Vukovar vrlo uspješno prati svojim razvojnim planovima planove gospodarskog razvoja općina. Plan razvoja TK infrastrukture obuhvaća TK mrežu i komutaciju. PPŽ daje temeljne smjernice sveobuhvatnog razvitka telekomunikacija u Vukovarsko-srijemskoj županiji i svim općinama. Potrebno proširenje postojećih kapaciteta, koje će zahtijevati funkcije u planiranim građevinskim područjima kako naselja, tako i gospodarstva u svom kvantitativnom izrazu kroz kapacitete i trase odredit će se kad se budu odredili i stvarni planirani kapaciteti sukladno planovima investitora. Udaljenije lokacije moguće je rješavati i pomoću UPM (udaljeni pretplatnički modul). U planiranom razdoblju kontinuirano će se vršiti modernizacija TK mreže u dijelovima Općine gdje je još to potrebno. Na području Općine postoji telekomunikacijska infrastruktura u svom osnovnom vidu koji se sastoji od uređaja za komutaciju (područne centrale), prijenosnog puta (telekomunikacijska mreža) i krajnjih korisnika u smislu telefonskih priključaka. Područne centrale postoje u četiri od pet naselja Općine. Stoga se Planom predviđa otvaranje područne centrale i u petom naselju Općine – Đurićima. Plan razvoja TK infrastrukture obuhvaća TK mrežu i komutaciju. TK centri u cijeloj Republici Hrvatskoj doživjet će promjenu svog djelokruga rada ovisno o stupnju privatizacije. PPŽ daje temeljne smjernice sveobuhvatnog razvitka telekomunikacija u Županiji.

U planiranom razdoblju nastavlja se izgradnja TK mreže u dijelovima Općine gdje još nije izgrađena. Predviđa se uvođenje optičkih kabela i u pretplatničku mrežu. Mreža će se modernizirati, odnosno izgradit će se TK kanalizacija, koja će omogućiti i uvođenje kabelaške televizije. Mjesnu telefonsku mrežu treba izgraditi prema principu *podzemno do svakog pretplatnika* i dvije parice za svako domaćinstvo u središtu Općine, a minimum tri parice na dva domaćinstva u ostalim mjestima Općine. Potrebno proširenje postojećih kapaciteta, koje će zahtijevati funkcije u planiranim građevnim područjima kako naselja, tako i gospodarstva u svom kvantitativnom izrazu kroz kapacitete i trase odredit će se kad se budu odredili i stvarni planirani kapaciteti sukladno planovima investitora. Udaljenije lokacije moguće je rješavati i pomoću UPM-a.

Nepokretna telefonska mreža TKC Vukovar organizirana je unutar područja Županije kao tri pristupna područja: PP Županja, PP Vinkovci i PP Vukovar, od kojih su PP Vinkovci i PP Vukovar podignuti na tranzitnu hijerarhijsku razinu. U svakom pristupnom području smještena je i pripadajuća pristupna centrala tipa AXE na koju su priključeni korisnici određenog dijela jednog naselja (izravno ili posredovanjem UPS-a). Pristupna centrala komutira međusobni promet svojih korisnika, kao i polazni i dolazni županijski, međuzupanijski i međunarodni promet svojih korisnika vezanih na UPS.

Razvojni planovi TKC-a Vukovar za PP Vukovar u prvom redu su usmjereni prema njenoj digitalizaciji, a sukladno dogovorima trebali bi se odvijati u dvije faze. U prvoj Fazi potrebno je supstituirati sve komutacije tipa ARF i SI te bi se na taj način stupanj digitalizacije znatno povećao. Supstituciji postojećih analognih komutacijskih kapaciteta prethodi izgradnja novih, te konfiguracija postojećih mjesnih telefonskih mreža kako u ruralnom dijelu pristupnog područja. Digitalizacija podrazumijeva supstituciju preostalih komutacijskih kapaciteta tipa ETC 90. Pristupne korisničke mreže graditi će se sukladno navedenim aktivnostima, na način koji omogućuje njihovim korisnicima pružanje svih komunikacijskih usluga očekivanih u dužem vremenskom razdoblju, sa ciljem da se točka digitalizacije što više približi korisniku, pri čemu je uzeta u obzir i problematika vezana za pitanje infrastrukture za kabelašku televiziju.

U prijenosnom segmentu analognu tehnologiju gotovo je u potpunosti zamijenila digitalna tehnologija, a uz postojeće klasične i simetrične sustave na području Podunavlja izgrađena je i dobro kapacitirana svjetlovodna infrastruktura kao podloga za realizaciju brojnih digitalnih sustava prijenosa na svim razinama mreže. Osnovni ciljevi daljnjeg razvoja mreže sustava prijenosa su stvaranje kvalitetne i održive digitalne transmisijske infrastrukture za sve signale postojećih i budućih širokopojskih usluga, posebice na području Podunavlja.

U sljedećem planskom razdoblju nastaviti će se plansko uvođenje ISDN funkcija kao sastavnog dijela digitalne telefonske mreže. Uz postojeću softversku funkcionalnost, postojeće digitalne pristupne centrale biti će opremljene odgovarajućim hardverom za osnovni (BRA) i primarni (PRA) pristup. Planira se povećanje kapaciteta ISDN-a sa 64 BRA na 160 BRA, dok se kapacitet PRA neće povećati sa postojeća 4 koja su instalirana na AXE Vukovar.

Sjeverno od naselja Posavski Podgajci nalaze se dvije bazne GSM stanice. Planom nije planirana niti jedna nova. U slučaju da će se ukazati potreba za novim baznim stanicama biti će potrebno izraditi svu dokumentaciju, uključujući i Studiju utjecaja na okoliš te tako utvrđenu lokaciju ozakoniti *Izmjenama i dopunama Plana*.

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

3.5.2.1. Elektroenergetski sustav

U svrhu kvalitetnije opskrbe predviđa se rekonstrukcija uništenih dalekovoda i trafostanica te izgradnja novih dalekovoda u ili uz koridore postojećih te izgradnja novih trafostanica. Plan razvoja mreže prijenosa obuhvaća dovršavanje obnove oštećenih i srušenih dalekovoda i TS-a te izgradnju novih. Postizavanje kvalitetne i sigurne opskrbe električnom energijom obuhvaća radove na prijenosnoj i distributivnoj mreži te trajna sanacija 35 kV dalekovoda. Potrebno je predvidjeti mogućnost prijelaza sa 10 kV na 20 kV. Elektroenergetska mreža prikazana je koridorima i detaljnim rasporedom objekata u prostoru.

Prostornim planom uređenja općina (PPUG/O) uvjetuje se: određivanje smještaja objekata sustava elektroopskrbe u odnosu na građevinsko područje, koridore ostale infrastrukture, zaštitu područja kvalitetnog poljodjelskog zemljišta i sl. uz obvezu da sve dalekovode treba graditi izvan naselja i industrijskih zona, racionalno koristiti prostor, izbjegavati naseljen i šumovit prostor te čuvati povijesne i prirodne vrijednosti te vrijednosti krajobraza. Kapacitete postojeće (10(20)/0,4 i 10/0,4 kV) u okviru prostora Općine bit će potrebno dodatno proširiti bilo pojačanjem postojećih bilo izgradnjom novih (sa 10/0,4 kV na 20/0,4 kV), a temeljom planiranih građevinskih područja za novu stambenu i gospodarsku izgradnju. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Dalekovode u naseljima treba izgraditi podzemno. Osobitu pozornost treba obratiti na objedinjavanju koridora dalekovoda radi uštede i zaštite prostora. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera.

Kapacitete postojećih trafostanica (10(20)/0,4 i 10/0,4 kV) u okviru prostora Općine, temeljem planiranih građevinskih područja za novu stambenu i gospodarsku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti bilo pojačanjem postojećih trafostanica (sa 10/0,4 kV na 20/0,4 kV), bilo izgradnjom novih. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Planom je ukupno predviđena izgradnja dvije TS u Rajevom Selu, jedna kod cestovnog graničnog prijelaza kod Gunje, dvije u Drenovcima i jedna između Đurića i Račinovcima. Ujedno je planirano ukidanje jedne TS u Račinovcima.

Prema planovima Elektroprivrede za ovo područje predviđena je rekonstrukcija pojedinih dijelova zračne trase 10 kV, ukidanje i izvedba podzemnog energetskog kabela (a sve u skladu sa potrebama i širenjem građevnog područja, odnosno stvaranjem novih potrošača) na slijedeći način:

- U ulicama naselja gdje postoji izgrađena javna rasvjeta na stupovima niskonaponske zračne mreže izvedene vodičima AlČe po krovnim stalcima zamijenit će se vodičima SKS X00/0-A presjeka 70 ili 35 mm² na istim krovnim stalcima;
- U ulicama gdje je koncepcija postojeće NNM izvedena vodičima AlČe po krovnim stalcima i javna rasvjeta zidnim kracima izvest će se nova niskonaponska mreža na betonskim stupovima sa vodičima SKS X00/0-A presjeka 70 ili 35 mm² sa vodičem za priključak tijela javne rasvjete;

- Niskonaponske veze između trafostanica i prvog stupnog mjesta (početka izvoda NN) po mogućnosti treba izvesti podzemnim kablom presjeka $4 \times 150 + 2,5 \text{ mm}^2$ i $4 \times 25 + 25 \text{ mm}^2$, a sve zbog potreba javne rasvjete;
- U povijesnim dijelovima naselja, trgovima i parkovima (unutar naselja koja su registrirana i/ili predložena planom za registraciju kao spomenika kulture) niskonaponska mreža se mora izvesti isključivo podzemnim kablovima;
- Razvode javne rasvjete potrebno je izdvojiti iz elektroenergetskih objekata HEP-a u obliku odvojenih ormara JR kabelima napajanih iz TS-a;
- Ovisno o koncepciji niskonaponske mreže iz prethodnih točaka, priključke treba izvesti nadzemnim i podzemnim kablovima sa osnovne niskonaponske mreže do pojedinačnih objekata.

3.5.2.2. Plinovod

Područje Vukovarsko srijemske Županije biti će uključeno je u plinoopskrbni sustav Republike Hrvatske. Polazišta kvalitetnije plinoopskrbe su dovršenje izgradnje VT plinovoda, kompletiranje magistralnog VT raspleta i izgradnja plinskih redukcijskih postaja (PRP), izgradnja međumjesnih plinovoda – distribucijskih razvoda, usklađivanje koridora planirane izgradnje VT razvoda s ostalim korisnicima infrastrukturnih koridora. PPŽ-om je planirana izgradnja novog magistralnog plinovoda u postojećem koridoru naftovoda, sjeverno od Općine Drenovci, i produktovoda. Izgradnja ovih cjevovoda je državnog i županijskog interesa, a uvjeti građenja u užem i širem koridoru su ograničeni. Izgradnja planiranog plinoopskrbnog sustava Općine od vitalne je važnosti za sve pravne i fizičke osobe unutar Općine. Redukcijske stanice nalaze se u naselju Drenovci i Posavski Podgajci i na sjeveru bliže Vrbanji.

Prioritetne aktivnosti u oblasti plinoopskrbe su: dovršenje izgradnje visokotlačnih (VT) plinovoda, dovršenje magistralnog VT raspleta i izgradnja PRP-a, izgradnja međumjesnih distribucijskih razvoda, plinifikacija svih dijelova naselja.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. Vodoopskrba

Prostor Istočne Slavonije je u okruženju rijeka Save i Dunava. Vode središnjeg prostora Istočne Slavonije prihranjuju padaline no to su male i sezonski ograničene količine pa i izvorišta koja o njima ovise nisu dovoljno pouzdana. Eksploatacija tih voda je nužna zbog ekonomičnosti vodoopskrbe, ali se tim vodama ne mogu zadovoljiti značajniji ni sadašnji ni budući vodoopskrbni zahtjevi. Kvaliteta vode na većini postojećih i potencijalnih izvorišta pokazuje povećane koncentracije: željeza, mangana, anorganskog amonijaka, metana, sumporovodika, arsena i dr. Povećane koncentracije su rezultat sedimentacijskih uvjeta tijekom nastajanja vodonosnika. Stvarne osobitosti postojećih vodoopskrbnih sustava nisu poznate izuzev na razini njihovog katastra. Opasnost od zagađenja prisutna je i na drugim crpilištima zbog nedostatka uređaja za pročišćavanje i neuređenih odlagališta otpada. Daljnja povećanja kapaciteta vodoopskrbnih sustava i potrošnje vode nepovoljno će se odraziti na zagađenje vodotoka ukoliko se pravovremeno ne pristupi izgradnji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

U svim naseljima Općine izrađena je lokalna vodoopskrba. Izgrađeni su bunari s crnim stanicama. Prerade vode i odstranjivanje štetnih sastojaka nema te kvaliteta vode nije pouzdana, a zbog neriješenog sustava odvodnje se nalazi i u izravnoj opasnosti od zagađenja sanitarnim otpadnim vodama, tim više što se veći dio bunara nalazi u najgušće izgrađenim dijelovima naselja. Potrebno je zaštititi vodocrpilišta koje ugrožavaju izgradnja i infrastrukturni koridori.

Rješenje vodoopskrbe Vukovarsko-srijemske županije temelji se na uspostavi cjelovitog sustava koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe. PPŽ-om Vukovarsko-srijemske predviđa se izgradnja cjelovitog sustava vodoopskrbe županije kojim bi se postupno povezala sva naselja. Time bi se omogućila opskrba svih naselja kvalitetnom vodom. Građenje ovog sustava pretpostavlja postupno širenje mreže od glavnih izvorišta (Vukovar, Ilok, Bošnjaci) te izvorišta u susjednim županijama do većih i potom manjih naselja. Sva naselja će se do realizacije vodoopskrbnog sustava predviđenog PPŽ-om i dalje opskrbljivati vodom iz lokalnih izvorišta. U Drenovcima i na prostoru između Đurića i Račinovca planira se izgradnja vodotornja radi poboljšati uvjete vodoopskrbe.

Potrebno je u planovima izgradnje vodoopskrbnih sustava poticati uspostavu jedinstvenog vodoopskrbnog sustava. Određuje se potreba određivanja posebnih uvjeta planiranja izgradnje vodoopskrbnog sustava postupnom gradnjom sustava vodoopskrbe za sva naselja s odgovarajućom opremom za kondicioniranje vode i gradnjom vodoopskrbnog sustava unutar utvrđenih koridora uz glavne prometnice s ciljem zaštite i racionalnog korištenja prostora. Temeljem planiranih građevinskih područja za novu stambenu i gospodarsku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti kapacitete bilo pojačanjem postojećih, bilo izgradnjom novih. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Ovim Planom predviđeni su uređaji za kondicioniranje vode na prostoru istočno od Rajevog Sela, u Drenovcima te između Đurića i Račinovaca.

Crpljenje voda mora biti takvo da se spriječi ulaženje ispod razine ravnoteže njihova prihranjivanja i ukupnog rashoda. Na razini aktualnih potreba za vodom treba uz potrebe dokapacitiranja i predvidjeti mjere za popravak kakvoće vode. Nužna je ugradnja uređaja za uklanjanje i smanjivanje koncentracije štetnih sastojaka na svim postojećim i planiranim crpilištima, a što nadalje upućuje na prostornu koncentraciju takvih uređaja i na razvitak cjelovitog sustava vodoopskrbe Županije.

3.5.3.2. Navodnjavanje zemljišta

Male količine i nepovoljan raspored oborina u tijeku godine na središnjem i južnom području Županije nalaže potrebu izradu gospodarstvenog plana natapanja. S vodnogospodarskog stajališta postoji mogućnost navodnjavanja poljodjelskih površina te ju je potrebno istražiti posebno istražiti.

3.5.3.3. Opskrba vodom ribnjaka

Osnova slatkovodnog ribarstva su šaranski ribnjaci - značajni korisnici voda. Razvoj ribnjačarstva ovisi o mogućnosti opskrbe ribnjaka dovoljnim količinama kvalitetne vode. Raspoložive količine mogle bi se povećati akumuliranjem vode u slivu, no to iziskuje znatno veća ulaganja. Razvoj ribnjačarstva na području općine može se razvijati samo ako se riješi problem zaštite od zagađenja prirodnih vodotoka.

3.5.3.4. Zaštita voda

Zaštita voda od onečišćenja zahtijeva optimalan (tehnički i financijski) način eliminacije ili smanjivanja izvora onečišćenja na dozvoljene količine. Onečišćenja voda nastaju ispiranjem onečišćeni površina, ispiranjem poljodjelskih površina onečišćenih sredstvima za zaštitu bilja i umjetnim gnojivima, gnojištima i prirodnim zagađenjima - erozijom i ispiranjem tla i sl. Onečišćenja mogu nastati i uslijed nepravilnog korištenja, kvarova i težih oštećenja uređaja i proizvodne opreme, u transportu opasnih tvari i sl. Jedan od najugroženijih vodotoka na području Općine je svakako Sava, koja ujedno predstavlja i graničnu liniju između Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Budući da Sava u najvećoj mjeri utječe na vodostaj podzemnih voda to su i opasnosti od njihova zagađenja vrlo velike.

Problem je u nekvalitetnom i nedovoljno organiziranom građenju sustava odvodnje, a posebno u nepostojanju uređaja za pročišćavanje onečišćenih voda. U pravilu zaštita voda od zagađenja bitno zaostaje za vodoopskrbom, a uvođenjem vodovoda bitno se povećavaju količine potrošnje vode pa time i količine otpadnih voda koje se bez pročišćavanja upuštaju u vodotoke. Vode su ugrožene i odlaganjem komunalnog i ostalog otpada na neuređenim deponijima što je velika opasnost za onečišćenje voda. Septičke i sabirne jame kućanstava i industrije povećavaju zagađenje i opasnost zagađenja podzemnih voda. Prioritetni ciljevi i mjere zaštite voda su:

- sačuvati vode koje su još čiste (posebno podzemne vode) kao rezerve za opskrbu vodom,
- sanirati ili ukloniti zagađenja uslijed kojih dolazi do ugrožavanja ili zagađivanja vode za piće na postojećim ili planiranim izvorima vode,
- očuvati kvalitetu voda tamo gdje ona zadovoljava propisane kriterije, provođenjem i održavanjem mjera zaštite te kontrolom rada izgrađenih objekata i uređaja za pročišćavanje zagađenih voda,
- zaustaviti trend pogoršavanja kvalitete podzemnih i površinskih voda tamo gdje je ona narušena i poboljšati je izgradnjom potrebnih uređaja za pročišćavanje zagađenih voda,
- kod novih gradnji izvršiti propisane mjere zaštite voda,
- osigurati poboljšavanje ekoloških funkcija vode do propisane kvalitete, tamo gdje su narušene,

- ostvariti održiv razvoj u kojem će racionalno korištenje resursa prostora osigurati očuvanje kvalitete voda i zdravlja ljudi,
- zaštitu voda treba primjenjivati globalno - kod svakog zahvata treba ocijeniti utjecaj na širi prostor kao i posljedice zagađenja prostora većim brojem zagađivača,
- provoditi mjere zaštite voda i graditi uređaje za pročišćavanje otpadnih voda prema prioritetima usklađenim s gospodarskim mogućnostima,
- glede ograničenih financijskih mogućnosti dati prioritet mjerama zaštite kojima se postižu veći učinci zdravstvene i ekološke koristi.

Mjere zaštite voda i odvodnje otpadnih voda općinskog značaja su slijedeće:

- na području općine treba utvrditi koncepcijsko rješenje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda uključivo raspored i uvjete izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kao i druge potrebne mjere zaštite voda od zagađivanja,
- stupanj zaštite voda utvrditi na temelju karakteristika i osobito kapaciteta prijemnika a u skladu s Državnim planom za zaštitu voda,
- izgradnja uređaja za pročišćavanje i individualnih mjera zaštite, uređenje kontroliranih deponija komunalnog otpada te sanacija izvanrednih zagađenja I. stupnja,
- provođenje mjera zaštite voda od ispiranja tla,
- zagađenja voda otpadnim vodama s prometnica,
- brižljivo gospodarenje komunalnim i posebnim otpadom,
- izvore ili uzroke zagađivanja treba uklanjati, sprječavati, odnosno zagađivanje smanjivati na mjestu njegova nastajanja,
- spriječiti ili ograničiti opasnosti od nastajanje zagađenja na postojećim i potencijalnim izvorištima voda za opskrbu vodom, odnosno malim vodotocima, a gdje uslijed koncentracije zagađenja i ograničenog kapaciteta prijemnika, potrebne mjere zaštite prelaze tehničke ili ekonomske mogućnosti korisnika prostora,
- težiti izgradnji centralnih uređaja za zajedničko pročišćavanje gradskih (komunalnih) i industrijskih otpadnih voda,
- poticati građenje pojedinačnih uređaja za prikupljanje otpadnih voda tamo gdje nema tehničkog ili ekonomskog opravdanja za izgradnju zajedničkog sustava odvodnje s centralnim uređajima za pročišćavanje,
- planovima gospodarenja vodama osigurati povećanje malih protoka voda, odnosno povećanja kapaciteta prijemnika za prijem opterećenja,
- kvalitetu površinskih i podzemnih voda treba stalno kontrolirati kao i kvalitetu efluenta kojima se u vode unose zagađenja,
- dati prioritet obnovi ratom oštećenih i uništenih uređaja i poduzeti mjera sanacije posebno unutar zaštitnih zona izvorišta vode za piće
- zaštitne mjere treba proširiti na cijelo slivno područje jer se velika količina pesticida, nutrijata i teških kovina slijeva u rijeku Savu (povećana uporaba umjetnih gnojiva).

Aktivnosti treba usmjeriti na pripreme za građenje lokalnih odvodnih sustava (izradu projektne dokumentacije) sukladno utvrđenoj koncepciji odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda prosječnog slavonskog naselja te mogućim modelima financiranja te izgradnje. Prioritetne aktivnosti u oblasti odvodnje su slijedeće:

- izraditi koncepcijsko rješenje izgradnje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih komunalnih voda kojim će se odrediti temeljni uvjeti građenja sustava - vrijeme građenja, karakteristike sustava i prostorne potrebe te programski objediniti pojedinačna idejna rješenja,
- izraditi projektnu dokumentaciju kojom bi se odredili uvjeti izgradnje sustava odvodnje svih naselja u općini, a osobito uvjeta za međusobno povezivanje sustava obližnjih naselja i njihovo priključenje na uređaje za pročišćavanje otpadnih voda,
- istražiti optimalne uvjete povezivanja sustava glede lokacije središnjih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za više naselja te odrediti lokacije i tip uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- izgraditi sustave odvodnje i osnovne kolektorske mreže u većim naseljima,
- realizirati sustav zbrinjavanja otpada.

3.5.3.5. Odvodnja otpadnih voda

Na području općine nema izgrađene kanalizacije. Velike teškoće mogu se očekivati i u izgradnji i povezivanju u jedinstveni kanalizacijski sustav naselja općine zbog velikih troškova gradnje odvodne mreže koja bi trebala dovesti zagađene vode na prikladnu lokaciju središnjeg uređaja za pročišćavanje prije ispusta otpadnih voda u recipijent. Do izrade idejnog rješenja i izgradnje sustava odvodnje naselja i sustava pročišćavanja otpadnih voda odvodnju otpadnih voda obiteljskih zgrada trebat riješiti sabiranjem u nepropusne tro(dvo)djelne septičke (sabrne) jame. Za izdvojena naselja s manje od 500 stanovnika može se zadržati sustav nepropusnih sabirnih jama ukoliko to geološki i hidrološki uvjeti dozvoljavaju uz obvezu utvrđivanja područja na kojem se vrši pražnjenje sabirnih jama. Odlukom Općine obvezno je urediti uvjete pražnjenja sabirnih jama. Industrija nije obuhvaćena sustavom za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje. Industrija i naročito farme moraju vršiti predtretman otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju nakon što se ona izgradi. Odvodnja gospodarskih subjekata - površina i građevina morat će biti riješena na sličan način, ali uz obveznu izgradnju separatora ulja ili ostalih vrsta bioloških pročišćavača. Planom su predviđeni uređaji za pročišćavanje u sjevernom dijelu Drenovaca i Posavskih Podgajca, u južnom dijelu Đurića i Račinovaca, te u Rajevom selu.

3.5.3.6. Zaštita od štetnog djelovanja voda

Općinski prostor pripada slivnom području Save. Uređenje obala dijelom je otežano zbog miniranosti. Na području općine ne planiraju se veći zahvati, a važno je provoditi kvalitetnije održavanje te nadzor nad nedozvoljenim zatrpavanjem kanalske mreže. Paralelno sa izgradnjom sustava za zaštitu od poplava treba nastaviti s regulacijom i uređenjem korita vodotoka, izgradnjom objekata za redukciju velikih voda pritoka te obnavljanjem crpnih uređaja.

Zaštita od erozija i bujica

Stalnom obradom poljodjelskih površina te zbog još uvijek značajnih šumskih površina vanjski tragovi erozijskih procesa se brzo maskiraju premda je prisutan proces stalnih polaganih slabljenja proizvodne sposobnosti tla i smanjenja pedološkog sloja. Dobri rezultati u zaštiti zemljišta od erozije, mogu se postići u prvom redu primjenom gospodarsko-bioloških mjera, a manje izgradnjom građevinskih objekata. Temeljne smjernice za sprječavanje i sanaciju erozije i bujica su: izrada vodnogospodarskih osnova slivova, istraživanja i mjerenje erozijskih pojava na terenu, dugoročno planiranje zajedničkog rješavanja zaštite od erozija sa šumarstvom, poljodjelstvom i drugim zainteresiranim institucijama, organizirana izrada i vođenje katastra bujica u sklopu vodnogospodarskog katastra - karte bujičnih tokova i erozija, rješavanje problema zaštite od štetnog djelovanja poplavnih voda, a naročito zaštite područja vodnih akumulacija, izvođenje radova na uređenju bujičnih slivova i zaštititi zemljišta od erozije, osiguranje redovnog održavanja i iskorištavanje izgrađenih protuerozijskih sustava i objekata, intenzivna suradnja s organizacijom šumarstva, poljodjelstva i vodnog gospodarstva s ciljem zabrane sječe i šuma na vodom ugroženim područjima.

Melioracijska odvodnja

Prirodni uvjeti zbog kojih može doći do pojave viška vode na zemljištima poljodjelske proizvodnje su oblik reljefa, nepropusnost tla, hidrogeološke karakteristike, velike količine oborina te plavljenja vodotocima koji prolaze kroz područje. Osobitu pozornost treba obratiti na regulaciju vodozračnog režima Save te postaviti takve parametre koji će optimalno zadovoljiti potrebe poljodjelstva i šumarstva. Za korištenje poljodjelskih površina od presudne je važnosti zaštita površina od poplava i stupanj provedenih hidromelioracijskih radova.

Odvodnja poljodjelskih površina na području općine je zadovoljavajuće riješena, premda teškoće održavanja hidromelioracijskih sustava u poslijeratnim godinama bitno ugrožavaju njegove funkcije. Odvodnja nizinskog dijela Općine polja vrši se gravitacijski u Savu. Dio Vukovarsko-srijemske županije koji pripada slivu Biđa i Bosuta u sadašnjem stanju uređenosti omogućuje odvodnju s pretežnog dijela poljodjelskih površina. Iskopana je osnova i detaljna kanalska mreža te je cijelo područje meliorirano na poljodjelskim površinama. Stupanj uređenosti sustava je različit. Potrebno je postupno obnavljati sustav, osigurati njegovo redovito održavanje te na odgovarajući način riješiti problem obnove i izgradnje sustava odvodnje na privatnom zemljištu. Izgradnjom kanala Dunav - Sava pa tako i spajanjem Vuke i Bosuta doći će do povezivanja vodnih režima dvaju slivnih područja - Dunava i Save. Povezivanjem slivova steći će se uvjeti za kontrolu vodnog režima na području zahvata kanala.

3.6 POSTUPANJE S OTPADOM

Zbrinjavanje komunalnog otpada ustrojava se na županijskoj i općinskoj razini uz obveznu primjenu preventivskih i sanacijskih mjera. Nekontroliranim odlaganjem komunalnog i opasnog otpada ugrožava se stanje podzemnih voda što može imati nepovoljne posljedice na zdravlje ljudi. Odlaganjem rješavanja i sanacije postojećih smetlišta i odlaganjem donošenja odluke o izgradnji nadziranih odlagališta otpada problem se umnogostučuje i postaje teže rješiv. Postojeća neuređena smetlišta u Općini treba sanirati i nadzirati u smislu zabrane njihova korištenja.

Prostornim planom Županije otvorena je mogućnost građenja odlagališta komunalnog otpada u Općini Stari Jankovci i time se otvara mogućnost da to bude i potencijalna lokacija županijskog odlagališta otpada. Odabran je prostor i izvršena su prethodna ispitivanja lokacije odlagališta otpada. Odlagalište se nalazi na izdvojenom dobro pristupačnom mjestu na kojem su tla niske kvalitete i nisu povoljna za poljodjelstvo. Realizaciju zbrinjavanja otpada treba provesti etapno uspostavom sustava odabranog broja većih kontroliranih deponija otpada, zatvaranjem i sanacijom svih ostalih deponija, realizacijom sustava deponiranja koji uključuje i izgradnju građevine za obradu i skladištenje otpada. Potrebno je izraditi program zbrinjavanja otpada za koji obuhvaća:

- program zbrinjavanja otpada koji će utvrditi način prikupljanja i lokacije za privremena odlagališta otpada te zatim predložiti dinamiku realizacije rješenja zbrinjavanje komunalnog otpada,
- pristupiti realizaciji programa zbrinjavanja otpada uspostavom mreže prikupljališta, skladišta te trajnog odlagališta otpada,
- uključiti sve proizvođače otpada u Općini u jedinstven sustav zbrinjavanja otpada, pozvati proizvođače otpada u širem okruženju da se koriste općinskim odlagalištem i time racionalizirati troškove građenja i održavanja odlagališta.

Za tekući otpad predviđa se izgradnja kanalizacijske mreže s uređajima za prečišćavanje otpadnih voda, a po njihovoj izgradnji vrijediti će slijedeće obveze:

- kad se na dijelu građevinskog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju;
- ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine moraju se priključiti na nju;
- tamo gdje se neće biti moguće priključiti na kanalizacijski sustav ili do njegove izgradnje otpadne vode iz domaćinstva moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u zatvorenim i višedijelnim nepropusnim septičkim jamama, a kruta tvar organizirano odvoziti na uređenu deponiju;
- otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se (i prije izgradnje kanalizacijskih sustava s prečišćavanjem) prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Hrvatskih voda.

PPUO Drenovci predložene su dvije lokacije kao moguće odlagalište otpada za potrebe Općine. Obje lokacije nalaze se u jugoistočnom dijelu Općine. Radi blizine rijeke Save biti će potrebno izraditi vrlo detaljne Studije utjecaja na okoliš sa vrlo precizno utvrđenim uvjetima za njihovo uređenje.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita okoliša postiže se: predviđanjem, praćenjem, sprečavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša, sprečavanjem rizika i opasnosti po okoliš, poticanjem korištenja obnovljivih izvora i energije, poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš, ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja, sprečavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš, sanacijom oštećenih dijelova okoliša, razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša, donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša, obavještavanjem javnosti o stanju u okolišu i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša, povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša. Zaštite okoliša temelji se na učinkovitom očuvanju prostora i teži višoj razini kakvoće života.

Na području općine mjere zaštite okoliša treba provoditi: trajnim očuvanjem izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanjem ekološke stabilnosti, očuvanjem kakvoće žive i nežive prirode i racionalnim korištenjem prirode i njenih dobara, očuvanjem i obnavljanjem kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza te unapređenjem stanja okoliša i osiguravanjem boljih uvjeta života. Posebito se to odnosi na planiranje namjene i određivanje uvjeta korištenja prostora s ciljem zaštite prostora od prekomjernog izgrađivanja i neracionalnog građenja, gradnju infrastrukturnih sustava i sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada i građenje odlagališta otpada, zaštitu zraka, zaštitu tla i drugog. Treba uspostaviti sustav podataka o prostoru kao podlogu za pravovremeno i objektivno izvješćivanje o stanju u prostoru te za donošenje odluka o programima njegovog uređenja. Ugroženi dijelovi okoliša su osobito slijedeće kategorije i područja:

- okoliš i neposredan prostor gospodarskih zona;
- kvalitetna poljoprivredna tla;
- kulturno-povijesni spomenici;
- građevine pučkog graditeljstva, svojstvena tipologija i matrica naselja;
- prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada;
- krajolici, prirodni, kultivirani i kulturni.

Smjernice za njegovu zaštitu obuhvaćaju razvoj infrastrukturnog sustava na zbrinjavanju komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje se mogu pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročistiti na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene planovima zaštite okoliša za svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja. Rješenje odvodnje otpadnih voda temelji se na uređaju za pročišćavanje, koji treba ispuštati otpadne vode II razine. Potrebno je izraditi program zaštite okoliša koji sadrži:

1. stanje onečišćenja okoliša s evidentiranjem izvora zagađenja okoliša,
2. izraditi prostorni prikaz zagađivača i utvrditi karakteristike emisija,
3. odrediti mjere za sprječavanje nastajanja onečišćenja,
4. odrediti subjekte koji će provoditi zaštitu,
5. odrediti smjernice za očuvanje i zaštitu,
6. odrediti provedbu interventnih mjera i posebno hitno izraditi projekt zbrinjavanja otpada.

Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite. Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafičkim listovima označenim brojem "3". Oni obrađuje, vrednuju i kategoriziraju elemente prirodnih i kulturnih vrijednosti područja Općine. Osobito je nužno provesti odgovarajuću zaštitu prostora uz trasu autoceste od mogućih havarija i izlivanja opasnih tvari u podzemlje. Smjernice za zaštitu i revitalizaciju graditeljskog nasljeđa dane su u Odredbama za provođenje, a na grafičkim listovima br. 4: "*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta za korištenje*" prostorno su određene zone zaštita.

3.7.1. MJERE ZAŠTITE TLA

Zaštita tla od onečišćenja provodi se u funkciji zaštite: poljodjelskog zemljišta i proizvodnje zdrave hrane te zaštita zdravlja ljudi, faune i flore. Prostornim planom utvrđene su racionalni uvjeti korištenja poljodjelskog zemljišta prvenstveno ograničavanjem prenamjene kvalitetnog zemljišta u nepoljodjelske svrhe te ograničavanjem širenja građevinskih područja.

Potrebno je izvršiti inventarizaciju stanja oštećenosti tla, razraditi sustav trajnog motrenja tala te uspostaviti odgovarajući informacijski sustav. Čuvanje tla temelji se na sustavu trajnog motrenja kojim će se prikupiti detaljne informacije procesima oštećenja i onečišćenja tala - prirodnim i antropogenim utjecajima na tlo. U smislu zaštite, tla imaju slijedeće funkcije: prirodne funkcije kao što su : tla su životna osnova i životni prostor za ljude, biljke i životinje i organizme u tlu; sastavni su dio prirodnog potencijala, osobito sa svojim kružnim tokovima vode i hranjivih tvari; razgradnja, filtriranje, rezerva i pretvorba tvari; funkcija arhiva prirodne i kulturne povijesti; gospodarske funkcije: ležišta sirovina, površina za naseljavanje i rekreaciju, za biljnu proizvodnju, za ostale načine gospodarskog i javnog korištenja, promet, opskrbu i odvodnju. Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mjeri izbjegavati oštećenje njegovih prirodnih funkcija, te njegovih funkcija arhiviranja prirodne i kulturne povijesti. Naglašava se potreba trajne sanacije područja eksploatacije mineralnih sirovina u tijeku i po dovršenju eksploatacije. Kontrolirati treba privođenje namjeni eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, miniranih i zapuštenih poljodjelskih površina. Mjere za sprječavanje utjecaja od

incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene planovima zaštite okoliša za svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja. Rješenje odvodnje otpadnih voda temelji se na uređaju za pročišćavanje, koji treba ispuštati otpadne vode II razine.

Korisnici trasa infrastrukture trebaju koristiti zajedničke koridore uz pažljivo trasiranje vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima krajobraza i racionalnom korištenju tla. Zaštita okoliša obuhvaća razvoj infrastrukturnog sustava na zbrinjavanju komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje se mogu pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročititi na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju. Budući da na području općine nema izgrađenih sustava odvodnje potrebno je naročito za sve nove gospodarske proizvodnje (industriju, servise, mini farme i sl.) izraditi projektnu dokumentaciju i izgraditi sustave odvodnje prije ili najkasnije do puštanja u rad proizvodnih kapaciteta.

3.7.2. MJERE ZAŠTITE VODA

Mjere zaštite voda provode se utvrđivanjem izvora onečišćavanja voda, ocjenom postojećeg stanja te poduzimanjem provedbenih mjera zaštite u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Uvjeti zaštite voda od zagađenja propisani su Državnim planom: zaštita očuvanje ekoloških vrijednosti prostora, zaštita površinskih i podzemnih voda od onečišćenja i unapređenje životnih uvjeta korištenjem voda. Vodni resursi određeni su planom namjene površina. Vodonosnici koji se koriste za vodoopskrbu su strateški interes od važnosti za Državu i Županiju. Površinske vode su temeljni činitelj ekološke cjelovitosti prostora.

Državnim planom ističe se značaj građenja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda koji otpadne vode ispuštaju u recipijente u ekološki vrijednim i lako ugrozivim područjima. Planom se predviđa potreba gradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za uređaje između 2.000 do 15.000 ES te ostalih uređaja do 2010. godine. Otpadne vode zabranjeno je ispuštati u "vrlo osjetljiva područja".

Donošenjem Državnog plana zaštite voda i temeljom njega Županijskog plana zaštite voda odrediti će se karakteristike područja različitih stupnjeva "osjetljivosti" na ispuštanje korištenih voda. Do donošenja ovih planova određuju se "vrlo osjetljiva" i "osjetljiva" područja u koja se ne smiju upuštati iskorištene vode: područja sanitarne zaštite postojećih i potencijalnih crpilišta, prirodni rezervati, ribnjaci i vodene površine za sport i rekreaciju. Do donošenja Županijskog plana zaštite voda potrebno je u Općini:

- proglasiti mjere sanitarne zaštite postojećih i planiranih vodocrpilišta,
- odrediti uvjete izgradnje sustava odvodnje i izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- obvezati postojeće gospodarske subjekte (industriju, farme i sl.) da moraju izgraditi vlastite sustave za pročišćavanje otpadnih voda sukladno uvjetima zaštite okoliša i karakteristikama recipijenata,
- ograničiti izgradnju na područjima organizirane odvodnje otpadnih voda prema kapacitetima sustava, obveznom stupnju prečišćavanja i osobitostima recipijenta, a osobito uvjetovati novu gradnju gospodarskih građevina istovremenom gradnjom odgovarajućih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

3.7.3. MJERE ZAŠTITE ZRAKA

Polazište provedbe mjera zaštite zraka je uspostava mreže za praćenje kakvoće zraka koja obuhvaća gospodarske zone i područja posebne namjene radi utvrđivanja izvora te stupnja onečišćenja zraka na okoliš. Na području Općine za sada ne postoje značajniji izvori zagađenja zraka, a ukoliko se ako se novi izvori realiziraju biti će potrebno uspostaviti sukladno Zakonu katastar emisija u okoliš, utvrditi stvarni stupanj zagađenja te provoditi stalno motrenje. Ova se obveza osobito odnosi na planirane lokacije odlagališta otpada.

3.7.4 MJERE ZAŠTITE OD BUKE

Jedinice lokalne samouprave dužne su provesti mjere praćenje razine buke izradom karte buke. Karta buke je grafički prikaz osnovnih razina buke unutar promatranog područja u kojoj ljudi rade i borave. U urbanističkim planovima uređenja (UPU) potrebno je odrediti dozvoljene razine buke.

3.7.5. MJERE ZAŠTITE FLORE I FAUNE

Zaštitu staništa u gospodarski korištenim prostorima određuju uvjeti zaštite prirode a provode ih nadležne službe za poljodjelstvo, šumarstvo, vodoprivredu, zaštitu okoliša i drugi. Biološka raznolikost izložena je stalnim promjenama kojih je posljedica izumiranje biljnih i životinjskih vrsta. Zato je važno u sve oblike korištenja prostora ugrađivati mjere očuvanja biološke raznolikosti. Očuvanje biološke raznolikosti temelji se na zaštiti okoliša te naročito na očuvanju zaštićenih dijelova prirode. Zakonom o zaštiti prirode su zaštićene i pojedine biljne i životinjske vrste - rijetke vrste u Hrvatskoj i vrste na očuvanje kojih nas obvezuju međunarodni sporazumi.

3.7.6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZA

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite ruralnog krajobraza. Proces i oblici degradacije krajobraza su: uništavanje i degradacija vegetacijskog pokrivača, zapuštanje antropogenog krajobraza te degradiranje krajobraza eksploatacijom, deponijima, deponijima građevinskog materijala. Problem se očituje u više razina: kao vizualno-estetski - siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda; kao ekološko-ekonomski - dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva i kao kulturološka - postupno gubljenje materijalne kulture jednog društva. Predlaže se tradicionalni ruralni pejzaž čuvati kao posebnu kulturološka, estetsku, ekološku i ekonomsku vrijednost te naročito njegove posebnosti i prostorni obuhvat.

Poglavlje 3: PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.	PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	1
3.1.	PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE	1
3.1.1.	PLANSKO RAZDOBLJE	1
3.1.2.	RAZVOJ I URBANIZACIJA	1
3.1.3.	SUSTAV NASELJA I RAZMJESTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA	2
3.2.	UTVRĐIVANJE GRAĐEVNIH PODRUČJA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA	2
3.2.1.	UTVRĐIVANJE GRAĐEVNIH PODRUČJA	2
3.2.2.	OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA	4
3.2.2.1.	Građevna područja naselja	4
3.2.2.2.	Građevna područja za gospodarsku izgradnju	4
3.2.2.3.	Građevna područja za groblja s mrtvačnicom	5
3.2.2.4.	Građevna područja za športsko-rekreacijsku namjenu	5
3.2.2.5.	Šumske površine (privatne i državne gospodarske šume)	5
3.2.2.6.	Poljodjelske površine	6
3.2.3.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	6
3.3.	PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	9
3.3.1.	Gospodarske djelatnosti	9
3.3.2.	Turizam	10
3.3.3.	Lovstvo	11
3.3.4.	Društvene djelatnosti	11
3.4.	UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA	11
3.4.1.	ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA	13
3.4.1.1.	Prijedlog za zaštitu prirodnog i krajobraznog naslijeđa	13
3.4.1.2.	Zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa prostornim planom	14
3.4.2.	ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA	14
3.4.2.1.	Zaštita kulturno povijesnih vrijednosti - identifikacija te popis kulturnih dobara	14
3.4.2.2.	Valorizacija kulturno povijesnih vrijednosti: povijesnih naselja i građevina	18
3.4.2.3.	Opće mjere i uvjeti zaštite kulturnih dobara	21
3.4.2.4.	Uvjeti zaštite povijesnih naselja	22
3.4.2.5.	Režimi zaštite unutar zona zaštite naselja	22
3.4.2.6.	Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova izvan naselja	23
3.4.2.7.	Mjere zaštite arheoloških lokaliteta	23
3.4.2.8.	Mjere zaštite memorijalnih područja (groblja)	23
3.4.2.9.	Mjere zaštite kulturnog krajolika	23
3.5.	RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	24
3.5.1.1.	Cestovni promet	24
3.5.1.2.	Željeznički promet	25
3.5.1.3.	Pošta i telekomunikacije	25
3.5.2.	ENERGETSKI SUSTAV	26
3.5.2.1.	Elektroenergetski sustav	26
3.5.2.2.	Plinovod	27
3.5.3.	VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	27
3.5.3.1.	Vodoopskrba	27
3.5.3.2.	Navodnjavanje zemljišta	28
3.5.3.3.	Opskrba vodom ribnjaka	28
3.5.3.4.	Zaštita voda	28
3.5.3.5.	Odvodnja otpadnih voda	30
3.5.3.6.	Zaštita od štetnog djelovanja voda	30
3.6.	POSTUPANJE S OTPADOM	31
3.7.	SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ	31
3.7.1.	MJERE ZAŠTITE TLA	32
3.7.2.	MJERE ZAŠTITE VODA	33

3.7.3.	MJERE ZAŠTITE ZRAKA	33
3.7.4.	MJERE ZAŠTITE OD BUKE	33
3.7.5.	MJERE ZAŠTITE FLORE I FAUNE	34
3.7.6.	MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZA	34